

YLEINEN OSA

I SOVELTAMISALA

---

1 § Soveltamisala

Tätä virkaehtosopimusta (jäljempänä LS) sovelletaan kunnan tai kuntayhtymän palveluksessa terveyden- ja sosiaalihuollossa toimiviin lääkäreihin ja hammaslääkäreihin sekä eläinlääkintä-, ympäristöterveydenhuollossa ja ympäristönsuojelussa toimiviin eläinlääkäreihin, ellei tässä tai muussa virka- tai työehtosopimuksessa ole toisin määrätty.

Soveltamisohje

Tässä virkaehtosopimuksessa ja sen liitteissä käytettyä terminologiaa (esim. laillistettu lääkäri, yleislääkärin oikeuden omaava lääkäri) on selostettu tarkemmin yleisen osan soveltamisohjeliitteessä 2.

2 § Sopimuksen soveltaminen

1 mom. Palvelussuhteen ehtojen määräytyminen

Sopimuksen piiriin kuuluvien palvelussuhteen ehdot määräytyvät tämän sopimuksen ja sen liitteiden 1–5 määräysten sekä kulloinkin voimassa olevan kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen (jäljempänä KVTES) viranhaltijoita koskevien määräysten mukaan siten kuin jäljempänä on tarkemmin määrätty.

2 mom. KVTES:n määräysten soveltaminen

KVTES:n ja tämän sopimuksen sekä sen liitteiden määräyksiä sovelletaan siten, että tässä sopimuksessa tai sen liitteessä oleva erityismääräys syrjäyttää KVTES:n vastaavan yleisen määräyksen.

Soveltamisohje

Tarkasteltaessa esim. KVTES:n palkkausluvun määräysten suhdetta liitteiden erityismääräyksiin ei tämän sopimuksen piirissä oleville voida myöntää palkankorotusta tai tehdä palkkauksen alennusta samalla perusteella sekä tämän sopimuksen yleisessä osassa tai liitteessä olevan erityismääräyksen että KVTES:n palkkausluvun yleismääräyksen perusteella, vaan erityismääräys syrjäyttää ao. yleismääräyksen.

3 mom. Sopimuksen liitteet ja niiden soveltamisalat

Liite nro	Soveltamispiiri	Määräykset
1 Terveyskeskuksen lääkärit	<p>Terveyskeskuksessa</p> <p>a) perinteisessä perusterveydenhuollon järjestelmässä työskentelevät lääkärit ja</p> <p>b) omalääkärinä toimivat.</p> <p><u>Soveltamisohje</u></p> <p>Ks. jäljempänä 3 § omalääkäreitä koskevien määräysten soveltamis-edellytyksistä</p>	<p>Palkkahinnoittelut</p> <p>Väestöosa *</p> <p>Säännöllisen työajan/omalääkärin päiväajan toimenpidepalkkiot</p> <p>Kliinisen lisätyön palkkiot **</p> <p>Aktiivipäivystyksen korvaukset</p> <p>Vastaanotto toiminnan käyntipalkkiot *</p> <p>Liite sisältää erillisen toimenpideluettelon.</p> <p>* omalääkärit</p> <p>** muut kuin omalääkärit</p>
2 Terveyskeskuksen hammaslääkärit	<p>Terveyskeskuksessa työskentelevät hammaslääkärit.</p>	<p>Palkkahinnoittelu</p> <p>Säännöllisen työajan toimenpidepalkkiot</p> <p>Kliinisen lisätyön palkkiot</p> <p>Aktiivipäivystyksen korvaukset</p> <p>Liite sisältää erillisen toimenpideluettelon.</p>
3 Sairaala-lääkärit	<p>Erikoissairaanhoidossa sekä terveyskeskuksen ylläpitämässä erikoissairaanhoidossa toimivat lääkärit.</p> <p><u>Soveltamisohje</u></p> <p>Liitettä sovelletaan sairaanhoitopiireissä, erityishuoltopiireissä ja kansanterveystyön voimaannuttamislain 4 §:n nojalla terveyskeskuksen toiminnassa käytettäväksi siirrettyissä erikoislääkärijohtoisissa sairaaloissa (ks. Kunnallisen sopimusvaltuuskunnan yleiskirjeet C 4/1981 ja C 18/1981) työskenteleviin. Liitettä sovelletaan viimeksi mainittuja sairaaloita vastaavassa laajuudessa myös erikoislääkärijohtoisissa Pieksämäen</p>	<p>Palkkahinnoittelu</p> <p>Lääkärintodistus- ja lausuntopalkkiot</p> <p>Aktiivipäivystyksen korvaukset ja muun päivystyksen aktiivisuuden korvaukset</p> <p>Yliopistollisen sairaalan sivuviranhaltijat</p>

Liite nro	Soveltamispiiri	Määräykset
	ja Raahen aluesairaaloissa, Jokilaakson ja Honkaharjun sairaaloissa sekä sairaala Lapponiassa työskenteleviin.	
4 Sairaala- hammas- lääkärit	Erikoissairaanhoidossa työskentelevät rajoittamattoman laillistuksen omaavat hammaslääkärit.	Palkkahinnoittelu Säännöllisen työajan toimenpidepalkkiot Kliinisen lisätyön palkkiot Liitettä 3 vastaavat muut määräykset Liite sisältää erillisen toimenpideluettelon.
5 Kunnalliset eläinlääkärit	Kunnan tai kuntayhtymän palveluksessa työskentelevät laillistetut eläinlääkärit. Liitteen 2 §:n ja 4 §:n määräyksiä sovelletaan myös määräaikaisina eläinlääkäreinä toimiviin laillistamattomiin eläinlääkäreihin.	Palkkahinnoittelu Kunnallinen eläinlääkäritaksa Vapaapäiväjärjestelyt Päivystyskorvaukset Liite sisältää Liitteeseen kuuluu erillinen Kunnallinen eläinlääkäritaksa.

3 § Liitteen 1 omalääkärinä toimivien lääkärin erityismääräysten soveltamedellytykset

Soveltamisala

Liitteessä 1 määrättyjä omalääkäreitä koskevia erityismääräyksiä sovelletaan väestövastuuseen perusterveydenhuoltoon osallistuvien, yleislääkärin oikeuden/erikoislääkärin oikeuden omaavien laillistettujen lääkärin palvelussuhteen ehtoihin, mikäli jäljempänä kohdissa 1–3 sanotut seuraavat edellytykset täyttyvät:

Liitteen omalääkäreitä koskevia määräyksiä voidaan soveltaa myös laillistettuihin lääkäreihin, joilla ei ole yleislääkärin oikeutta.

- 1 Lääkärille on määrätty henkilökohtainen vastuuväestö, jonka perusterveydenhuollon palveluista hän kunnallisen viranomaisen määrämällä tavalla vastaa. Ennen kuin päätetään lääkärikohtaisista vastuuväestöistä tai niitä koskevista merkittävistä muutoksista, neuvotellaan asiasta asianomaisten lääkärin kanssa.

- 2 Lääkärin henkilökohtaisesta vastuuväestöstä on selvitettävissä perusvastuuväestö, jolla tarkoitetaan niitä lääkärin vastuuväestöön kuuluvia potilaita, jotka käyvät terveyskeskuksen lääkärin vastaanotolla vähintään kolme kertaa kalenterivuodessa.
- 3 Lääkärille määrätyn veloitteen mukaan vastuuväestöön kuuluva henkilö pääsee hänelle osoitetun väestövastuulääkärin hoitoon, so. saa yhteyden lääkäriin ja tämän ohjeet hoidon asianmukaisesta järjestämisestä, pääsääntöisesti lääkärin seuraavana työpäivänä, kuitenkin viimeistään kolmen päivän kuluessa siitä, kun hän lääkärin tavoittamiseksi otti yhteyttä terveyskeskukseen.

Huomautus

Kiireellistä apua tarvitsevan potilaan tulee saada asianmukainen hoito välittömästi.

Soveltamisohje

1 Omalääkärijärjestelmä

Omalääkärijärjestelmän järjestämisestä ja toteuttamisesta, seuraamisesta ja arvioinnista sekä lääkärikohtaisten vastuuväestöjen muodostamisesta ja muuttamisesta on tarkempia ohjeita sopijaosapuolten yhteisesti laatimassa omalääkärioppaassa (Opas omalääkärijärjestelmän kehittämiseen, 2. painos, Kunnallinen työmarkkinalaitos, 2009. Oppaan päivitetty 2. painos on julkaistu vain verkkojulkaisuna ja on löydettävissä Kunnallisen työmarkkinalaitoksen internetsivuilta [www. kuntatyonantajat.fi](http://www.kuntatyonantajat.fi) → Julkaisut)

Omalääkäreitä koskevia virkaehtosopimusmääräyksiä sovelletaan **kunnan** kaikkiin terveyskeskuksen palveluksessa oleviin **laillistettuihin lääkäreihin** yleislääkärin oikeuden/~~erikoislääkärin oikeuden omaaviin terveyskeskuksen lääkäreihin~~, mikäli edellä sanotut edellytykset täyttyvät. Liitteen soveltamisen kannalta ei ole merkitystä lääkärin virkanimikkeellä.

Laillistettujen lääkärin, **joilla ei ole yleislääkärin oikeutta**, palvelussuhteen ehdot voidaan määrittellä paikallisesti joko omalääkäreinä toimivien lääkärin erityismääräyksiensä mukaisesti tai muiden kuin omalääkäreinä toimivien lääkärin määräysten mukaisesti. Kumpia määräyksiä sovelletaan, riippuu lääkärin palvelussuhteen pituudesta ja tavasta osallistua väestövastuuseen toimintaan. Lääketieteen opiskelijoiden palvelussuhteen

ehdot määräytyvät muiden kuin omalääkäreinä toimivien lääkäreiden määräysten mukaisesti, ellei paikallisesti toisin sovita.

2 Palkkauksen osat omalääkärijärjestelmässä

Omalääkäreiden palkkaus muodostuu jäljempänä 7 §:ssä todetusta varsinaisesta palkasta (tehtäväkohtainen palkka, väestöosa, työkokemuksellista, henkilökohtainen lisä ja mahdollinen määrävuosilisä) sekä suoriteperusteisista korvauksista, joita ovat käynti- ja toimenpidepalkkiot. Lisäksi ovat käytettävissä yleiset yksilön tai ryhmän palkitsemista koskevat lisät. Päivystyskorvaukset määräytyvät samalla lailla kuin muillakin terveyskeskuksen lääkäreillä. Palkkauksesta, ks. omalääkäriopas.

3 Vastuuväestön koko ja muun työn määrä

Jokaisen omalääkärin vastuuväestön koko määritellään tapauskohtaisesti arvioimalla mahdollisimman objektiivisesti vastuuväestön työllistävä vaikutus ja muuhun työhön keskimäärin kuluva aika. Esim. lähtökohtana voidaan pitää 2000 henkilön rakenteeltaan monipuolista vastuuväestöä ja keskimäärin yhden viikkotyöpäivän työpanosta vastaavaa muun työn määrää.

4 Osittaisen virkavapaan vaikutus omalääkäreitä koskevien erityismääräysten soveltamiseen

Väestövastuun toiminnan luonne huomioon ottaen omalääkäreitä koskevia erityismääräyksiä on tarkoitettu sovellettavaksi pääasiassa täyttä työaikaan tekeviin lääkäreihin (vertailukohtana muut kuin omalääkäreinä toimivat lääkärit), mutta sitä voidaan soveltaa myös osa-aikaisesti työskenteleviin (esim. osittainen hoitovapaa). Vaikka omalääkärille ei voida myöntää virkavapaata osasta työaikaan (työaikaan ei määrätty sopimuksessa), hänet voidaan vapauttaa joistakin virkatehtävistä/osasta virkatehtäviä työaikaan tarkemmin määrittelemättä. Omalääkärin palkkaus määrätään tällöin harkinnalla suhteutettuna jäljelle jääviin tehtäviin ja työmäärään. Jos osa-aikajärjestely toteutetaan esim. puolittamalla vastuuväestö, maksetaan tehtäväkohtaisesta palkasta 50 % ja väestöosa määräytyy uuden pienemmän vastuuväestön perusteella. Palkan tarkempi määrittelytapa riippuu kuitenkin aina osa-aikatyön kulloisistakin toteuttamistavoista. Jos lääkärille ei määrätä henkilökohtaista vastuuväestöä olleenkaan, palkkaus määräytyy muiden kuin omalääkärinä toimivien lääkäreitä koskevien määräysten mukaan.

4 § Amanuenssien palvelussuhteen ehdot

Lääkärikoulutukseen vaadittavaa sairaalapalvelua suorittavan täyttä työaikaan tekevän työ- tai virkasuhteisen amanuenssin eli lääkäriharjoittelijan palkka on KVTES:n palkkausluvun 3 §:ssä määrätty euronäärä. Muiltakin osin hänen palvelussuhteensa ehdot määräytyvät KVTES:n määräysten mukaan, jolloin työaikajärjestelmä voi olla KVTES:n työaikaluvun 7 tai 9 §:n mukainen.

II PALKKAUS

5 § KVTES:n palkkausluvun sovellettavat määräykset

Pöytäkirjamerkintä:

KVTES 2012–2013 palkkausluvun 12 § osalta (työkokemusliisä) sovelletaan 31.1.2013 saakka LS 2010–2011 sopimusta eli KVTES 2010–2011 henkilökohtaisen lisän vuosisidonnaisen osan määräyksiä prosenttien osalta. Näin ollen ansaintaperusteet ja 12 § 2 momentti tulevat voimaan 1.1.2012.

Muilta osin palkkausluvun muutokset tulevat voimaan 1.1.2012.

Tämän sopimuksen lisäksi sovelletaan KVTES:n palkkausluvun (II luku) ja siihen sisältyvien liitteiden seuraavia määräyksiä:

KVTES pykälä	KVTES asia	Poikkeukset KVTES:n soveltamisesta
1 §	Viranhaltijan oikeus palkkaan	
2 §	Palkkaukseen liittyviä keskeisiä peruskäsitteitä	
2 6 §	Palkkausjärjestelmä	
4 §:n 1 ja 3 mom. 7 §	Palkkahinnoittelu (peruspalkka ja peruspalkan alentaminen puuttuvan koulutuksen vuoksi)	Sopimuksen piiriin kuuluvien tehtäväkohtaiset peruspalkat (palkkahinnoittelu) on määrätty tämän sopimuksen liitteissä 1–5 ja yleisen osan 6 §:ssä.

KVTES pykälä	KVTES asia	Poikkeukset KVTES:n soveltamisesta
8 §	Palkkahinnoittelun ulkopuoliset viranhaltijat/työntekijät	Ks. palkkahinnoitteluliitteiden omat soveltamisohjeet palkkahinnoittelun ulkopuolisista.
5 § 9 §	Tehtäväkohtaisen palkan määrittely ja peruspalkan/tehtäväkohtaisen palkan alentaminen puuttuvan koulutuksen vuoksi	Ks. alla oleva soveltamisohje. Sopimuksen palkkahinnoitteluissa on täydentäviä lisäohjeita tehtäväkohtaisen palkan määrittelystä.
10 §	Oleellinen muutos tehtävissä	
6 § 11 §	Henkilökohtainen lisä (~~sisältää 4 momentissa pöytäkirjamerkintänä määrävuosilisän säilymisen~~)	Ks. henkilökohtaisen lisän vähimmäismäärää koskeva määräys yleisen osan 11 § ja soveltamisohjeet. ~~Ks. eläinlääkärien henkilökohtaisen lisän vuosisidonnaisen osan laskentapalkka eräissä tapauksissa tämän sopimuksen yleisen osan 9 §:n 1 mom. Eläinlääkärien mahdollinen määrävuosilisä määräytyy 15.1.2000 voimassa olleen sopimuksen mukaan.~~
12 §	Työkokemuslisä	Ks. yleisen osan 5 §:n pöytäkirjamerkintä Ks. eläinlääkärien työkokemuslisän laskentapalkka eräissä tapauksissa tämän sopimuksen yleisen osan 9 §:n 1 mom.
7 § ja 13 § Liite 9	Tulospalkkio Tulospalkkiota koskeva ohje	
8 § 14 §	Kannustuslisä Kertapalkkio	
15 §	Rekryointilisä	
9 § 16 §	Kielilisä	
10 §	Syrjäseutulisa	
11 §	Kokouspalkkio	
12 §	Luentopalkkio	
13 §:n 1-2 mom. 4 §	Osa-aikaisen palkka	Ei sovelleta omalääkäreihin eikä eläinlääkäreihin, joiden säännöllistä työaikaa ei ole sopimuksessa määrätty, ks. yleisen osan 3 §:n soveltamisohje 4 ja 14 §. Sivuviroissa entisten palkkausperuste-

KVTES pykälä	KVTES asia	Poikkeukset KVTES:n soveltamisesta
		den noudattaminen Erikoissairaanhoitolain 28 §:ssä tarkoitettujen yliopistollisten sairaaloiden sivuviranhaltijoiden palvelussuhteen ehdot määräytyvät liitteen 3 4 §:n mukaan vastaavasti kuin päävirkaisen sairaalalääkärin tai -hammaslääkärin.
13 §:n 3 mom.	Sivuviroissa entisten palkkausperusteiden noudattaminen	Erikoissairaanhoitolain 28 §:ssä tarkoitettujen yliopistollisten sairaaloiden sivuviranhaltijoiden palvelussuhteen ehdot määräytyvät liitteen 3 4 §:n mukaan vastaavasti kuin päävirkaisen sairaalalääkärin tai -hammaslääkärin.
14 § 17 §	Työnantajan edustajan palkka	
15 §	Kokonaispalkkainen projektityöntekijä/viranhaltija	
16 § 5 §	Varsinainen palkka (sisältää pöytäkirjamerkintänä määrävuosilisän ja syrjäseutulisan säilymistä)	Omalääkärien varsinainen palkka (muun kuin vuosiloman ajalta), ks. yleisen osan 7 §. Terveyskeskuksen hammaslääkärien Liitteisiin 1–4 kuuluvien varsinainen palkka palkallisen virkavapaan ajalta, ks. yleisen osan 8 §. Eläinlääkärien vuosisidonnaisen osan työkokemuslisän laskentapalkka, palkka palkallisen virkavapaan, koulutuksen ja lomarahavapaan ajalta sekä lomarahan laskentaperuste, ks. yleisen osan 9 §. Sopimuksen piiriin kuuluvan vuosilomapalkka ja terveystieteiden keskuksen ja sairaalan lääkärien ja hammaslääkärien lomarahan laskentaperuste, ks. yleisen osan 10 §. Eläinlääkärien mahdollinen määrävuosilisä määräytyy 15.1.2000 voimassa olleen sopimuksen mukaan.
17 § 18 §	Palkanmaksu	
18 § 19 §	Palkan laskeminen kalenterikuukautta lyhyemmältä ajalta	Omalääkäreillä ja eläinlääkäreillä, joiden säännöllistä työaikaa ei ole sopimuksessa määrätty, osakuukauden palkka määräytyy päiväpalkkana, ks. yleisen osan

KVTES pykälä	KVTES asia	Poikkeukset KVTES:n soveltamisesta
		7 §:n 2 mom:n soveltamisohje ja liitteen 5 1 §:n soveltamisohjeen kohta 5.1.
~~19 §~~ 20 §	Työnantajan saatavan kuitausoikeus	
~~20 §~~ 21 §	Palkka virantoimituksesta pidättämisen ajalta	

Soveltamisohje

Tehtäväkohtaisen palkan määräytyminen

Lääkärisopimuksen piiriin kuuluvan viranhaltijan tehtäväkohtaisen palkan määräytymisperusteena on ensisijaisesti tehtävien vaativuus. Yleiset vaativuustekijät ilmenevät KVTES:n palkkausluvun 5 9 §:n 1 momentin soveltamisohjeesta. Soveltamisohjeessa on kerrottu esimerkiksi koulutuksen, lisätehtävien ja vastuun sekä esimiesaseman vaikutuksesta tehtävien vaativuuteen. Palkkahinnoittelun soveltamisesta ja tehtäväkohtaisen palkan määrittelystä, ks. myös KVTES:n palkkausluvun 4 ja 5 7, 8 ja 9 § soveltamisohjeineen.

Viranhaltijan tehtäväkuvaus tulee tarkistaa muuttuneiden tehtävien mukaiseksi ja arvioida työn vaativuus uudelleen tehtävämuutosten yhteydessä. Ks. KVTES:n palkkausluvun 5 9 §:n 1 momentin soveltamisohjeen kohta 4 1. Olennaisista tehtävämuutoksista ja niiden mahdollisista vaikutuksista viranhaltijan palkkaan neuvotellaan ao. viranhaltijan kanssa.

Palkkahinnoittelun ulkopuolisten ja esimiesasemassa olevien palkkauksen määrittämisestä, ks. erityisesti KVTES:n palkkausluvun 5 8 §:n 1 momenttia ja sen soveltamisohjeen kohdat 5.3 ja 6.

Tulospalkkio

Esim. omalääkärien tulospalkkion maksuperuste voi olla lääkäriyhmän toteuttaman väestövastuullisen perusterveydenhuollon ja tarkoituksenmukaisen hoidon porrastuksen tavanomaista tuloksekkaammaksi kehittäminen. Tulospalkkion suuruus voi ryhmän jäsenten kesken vaihdella riippuen ryhmän jäsenen työpanoksesta. Tulospalkkion myöntäminen harkitaan vuosittain. Lääkäriyhmän saavuttamia tuloksia tulee arvioida kokonaisuutena. Tuloksellisuus voi ilmetä mm. siten, että vä-

estövastuullinen toiminta kattaa laajassa mitassa myös alueen avosairaanhoidon palvelutarpeen (terveyskeskuksen tarjoamat palvelut kysynnän kanssa tasapainossa), palvelujen saatavuus kokonaisuudessaan on erinomainen ja odotusajat vähäiset, päivystyspotilaiden määrä on olennaisesti alentunut siitä, mitä se oli ennen väestövastuullisen toiminnan aloittamista, ja hoitokustannukset ovat hallitut.

6 § Kasvatus- tai perheneuvolan lääkärin palkkahinnoittelu 1.1.2012 lukien ja 1.2.2013 lukien

Lääkäriltä edellytetään tehtävään soveltuvaa erikoislääkärin oikeutta, peruspalkka

	1.1.2012	1.2.2013
LOKASVNL	4319,06	4461,59

7 § Omalääkärin varsinainen palkka, päiväpalkka ja tuntipalkka (muun kuin vuosiloman ajalta)

1 mom. Varsinainen palkka

Omalääkärin varsinainen palkka on omalääkärille liitteen 1 perusteella määrätty tehtäväkohtainen palkka ja väestöosa sekä henkilökohtainen lisä ja KVTES:n palkkausluvun 6 §:n 4-momentin pöytäkirjamerkinneissä tarkoitettu mahdollinen määrävuosilisä.

2 mom. Päiväpalkka

Päiväpalkka saadaan jakamalla lääkärin varsinainen palkka kalenterikuukauden kalenteripäivien lukumäärällä.

Soveltamisohje

Määräys tulee sovellettavaksi silloin, kun palkka maksetaan vain kalenterikuukauden osalta esimerkiksi sen vuoksi, että virkasuhde alkaa tai päättyy kesken kuukautta taikka lääkäri on palkattomalla virkavapaalla osan kuukautta.

Koska sopimuksessa ei ole määrätty lääkärin säännöllistä työaikaa, sijaisen palkkaus määrätään vajaalta kalenterikuukaudelta aina päiväpalkkana eikä tuntipalkkana riippumatta sijaisen palvelussuhteen pituudesta.

3 mom. Tuntipalkka

Omalääkärin tuntipalkka saadaan jakamalla varsinainen palkka luvulla 160.

8 § **Terveyskeskuksen ja sairaalan lääkärin ja hammaslääkärin** varsinainen palkka palkallisen virkavapaan ajalta

Pöytäkirjamerkintä

1.1.2012–31.1.2013 noudatetaan LS 2010–2011 määräystä.

Terveyskeskuksen ja sairaalan lääkärin ja hammaslääkärin 1.2.2013 tai sen jälkeen alkavan palkallisen virkavapaan ajalta maksettavaa varsinaista palkkaa korotetaan sillä prosenttiluvulla, joka saadaan laskemalla, kuinka monta prosenttia on edellisenä lomanmääräytymisvuonna säännölliseltä työajalta maksetut tämän sopimuksen mukaiset toimenpide- ja käyntipalkkiot sekä todistus- ja lausuntopalkkiot samalta ajalta maksetusta varsinaisesta palkasta.

~~Terveyskeskuksen laillistetun hammaslääkärin palkallisen virkavapaan ajalta maksettavaa varsinaista palkkaa korotetaan sillä prosenttiluvulla, joka saadaan laskemalla, kuinka monta prosenttia on puolet (1/2) edellisenä lomanmääräytymisvuonna säännölliseltä työajalta maksetuista toimenpidepalkkioista samalta ajalta maksetusta varsinaisesta palkasta.~~

9 § ~~Eläinlääkärin vuosisidonnaisen osan~~ **työkokemuslisän** laskentapalkka, palkka palkallisen virkavapaan, koulutuksen ja lomarahavapaan ajalta **sekä lomarahavapaan laskentaperuste**

Pöytäkirjamerkintä:

1.1.2012–31.1.2013 noudatetaan LS 2010–2011 määräystä.

1 mom. Mikäli laillistetun eläinlääkärin tehtäväkohtainen palkka on pienempi kuin liitteen 5 1 §:n 1 kohdan mukainen kokopäivätoimisena hygieenikkona toimivan laillistetun eläinlääkärin peruspalkka alennettuna 15 %:lla, lasketaan ~~henkilökohtaisen lisän vuosisidonnaiset osat~~ **työkokemuslisä** em. tavalla alennetusta hygieenikon peruspalkasta.

2 mom. Mikäli laillistetun eläinlääkärin tehtäväkohtainen palkka on pienempi kuin liitteen 5 1 §:n 1 kohdan mukainen kokopäivätoimisena hygieenikkona toimivan laillistetun eläinlääkärin peruspalkka ~~alennettuna 15 %:lla~~, hänelle maksetaan **1.2.2013 tai sen jälkeen alkavan** palkallisen virkavapaan, työnantajan määräämän tai hyväksymän koulutuksen sekä lomarahavapaan ajalta ~~em. tavalla alennettu~~ hy-

gieenikon peruspalkka ja tästä lasketut mahdolliset henkilökohtaisen lisän vuosisidonnaiset osat laskettu mahdollinen työkokemuslisä. ~~Myös lomaraha lasketaan tämän määräyksen mukaisesta palkasta.~~

3 mom. Määräystä ei sovelleta eläinlääketieteen opiskelijoihin.

Soveltamisohje

Jos eläinlääkärin oma varsinainen palkka (ks. määritelmä KVTES II luvun 46 5 §) on suurempi kuin mikä maksettava palkka olisi 9 §:n 1 tai 2 momentin tai 10 §:n 3 momentin perusteella, maksetaan ao. ajoilta kuitenkin eläinlääkärin oma varsinainen palkka.

Työnantajan hyväksymänä pidetään koulutustilaisuutta silloin, kun eläinlääkäri on anomuksesta saanut palkallista virkavapaata koulutusta varten.

Reservin kertausharjoitusten ajalta saatu reserviläispalkka vähennetään em. palkasta KVTES:n virkavapaaluvun 11 §:n 1 momentin mukaan.

10 § Vuosilomapalkka ja ~~terveyskeskuksen ja sairaalan lääkärin ja hammaslääkärin~~ lomarahana laskentaperuste

1 mom. Terveyskeskuksen ja sairaalan lääkärin ja hammaslääkärin vuosiloman ajalta maksettavaa varsinaista palkkaa korotetaan sillä prosenttiluvulla, joka saadaan laskemalla, kuinka monta prosenttia on edellisenä lomanmääräytymisvuonna säännölliseltä työajalta maksetut tämän sopimuksen mukaiset toimenpide- ja käyntipalkkiot sekä todistus- ja lausuntopalkkiot samalta ajalta maksetusta varsinaisesta palkasta. Myös lomakorvaus lasketaan tämän määräyksen mukaisesta palkasta.

Palvelussuhteen päättyessä maksettava lomakorvaus lasketaan käyttäen sen lomanmääräytymisvuoden aikana maksettuja palkkioita ja varsinaista palkkaa, jona palvelussuhde päättyy.

2 mom. Terveyskeskuksen ja sairaalan lääkärin ja hammaslääkärin lomaraha lasketaan 1 momentin mukaisesta palkasta.

3 mom. Mikäli laillistetun eläinlääkärin tehtäväkohtainen palkka on pienempi kuin liitteen 5 1 §:n 1 kohdan mukainen kokopäivätoimisena hygieenikkona toimivan laillistetun eläinlääkärin peruspalkka, hänelle maksetaan vuosiloman ajalta em. hygieenikon peruspalkka ja tästä

~~lasketut mahdolliset henkilökohtaisen lisän vuosisidonnaiset osat tästä laskettu mahdollinen työkokemuslisä. Myös lomakorvaus lasketaan em. palkasta. Eläinlääkäriin lomarahaa lasketaan 9 § 1 momentin mukaisesta palkasta ja tästä lasketusta mahdollisesta työkokemuslisästä.~~

Eläinlääketieteen opiskelijalle maksetaan vuosiloman ajalta em. kokopäivätoimisena hygieenikkona toimivan laillistetun eläinlääkäriin peruspalkka alennettuna 15 %:lla ja tästä ~~lasketut mahdolliset henkilökohtaisen lisän vuosisidonnaiset osat~~ laskettu mahdollinen työkokemuslisä. Myös lomakorvaus lasketaan em. palkasta.

11 § Henkilökohtaisen lisän vähimmäismäärä

KVTES:n palkkausluvun ~~6~~ **11 §:n** ~~ssä~~ **4** momentissa tarkoitettuja ~~harkinnanvaraisia~~ henkilökohtaisia lisiä tulee olla kunnassa/kuntayhtymässä käytössä vuositasolla tarkasteltuna

- 1 terveyskeskuksen lääkäreillä ja hammaslääkäreillä vähintään 3,5 % ja
- 2 sairaalalääkäreillä ja sairaalahammaslääkäreillä vähintään 1,5 %

laskettuna tehtäväkohtaisten palkkojen vuotuisesta yhteismäärästä, jolloin tehtäväkohtaisen palkan yhteismäärään otetaan tässä tapauksessa mukaan myös omalääkärien väestöosat.

Soveltamisohje

Em. palkkojen yhteismäärä voidaan laskea esim. edellisen vuoden toteutuneen tilinpäätöksen perusteella. Rahamäärä lasketaan ja sen täyttymistä tarkastellaan vuosittain kerran vuodessa.

Henkilökohtaisen lisän myöntämisestä, ks. KVTES:n palkkausluvun ~~6~~ **11 §** ja sen soveltamisohjeet. ~~Lisän myöntämisestä ja työsuorituksen arvioinnista, ks. Kuntatyönantajan 2/2004 palkkausesopas.~~

Esimerkkejä

Esim. johtotehtävissä toimivalla oleva hallinnon- tai muu erityispätevyys, jota sinänsä ei tehtävässä edellytetä eikä vaikuta tehtävien vaativuuteen, voi merkittävästi parantaa henkilön onnistumista johtamistyössään ja muodostua näin henkilökohtaisen lisän myöntämisen perusteeksi.

Esim. viranhaltijan toimiminen perus- ja jatkokoulutuksessa olevien tutorina voi lisätä viranhaltijan työn vaativuutta muihin samaan palkkaryhmään kuuluviin verrattuna ja otetaan siis huomioon tehtäväkohtaisessa peruspalkassa. Mutta erityinen onnistuminen tutortehtävässä taas voidaan asettaa henkilökohtaisen lisän yhdeksi myöntämisperusteeksi. Toisaalta jo tutorina toimiminen voi edellyttää oman varsinaisen asiantuntija-tehtävän erityisen hyvää ammatinhallintaa ja lisäksi pedagogista tieto-taitoa ja joustavuutta, jotka ovat tyypillisiä henkilökohtaisen lisän myöntämisperusteita.

III TYÖAIKA JA TYÖAIKAKORVAUKSET

12 § KVTES:n työaikaluvun sovellettavat määräykset

Tämän sopimuksen lisäksi sovelletaan KVTES:n työaikaluvun (III luku) seuraavia määräyksiä:

KVTES pykälä	KVTES asia	Poikkeukset KVTES:n soveltamisesta
1 §	Työajan tehokkaan käytön periaate	
3 §	Työaikamääräyksistä poikkeaminen	
4 §:n 2 mom.	Eräitä erityistilanteita	
13 §	Vuorokauden ym. alkaminen	
19 § ja 20 §:n 1 ja 2 mom.	Epämukavan työajan korvaukset	Yötyökorvaus on KVTES:n 20 §:n 2 mom:n määräyksestä poiketen 30–40 %. Ks. sairaalalääkäreille päivystysaikana maksettavasta yötyökorvauksista liitteen 3 3 §:n 3 mom. KVTES:ssa määrättyjä korvauksia ei suoriteta päivystykseen määrätylle eikä liitteessä tarkoitettua kliinistä lisätyötä tekeväälle, ks. erikseen määräykset liitteissä.
21 ja 22 §	Työaikakorvausten yleiset suorittamisedellytykset ja rajoitukset	
23 §	Johtavassa tai itsenäisessä asemassa olevien työaikakorvaukset	Johtavassa tai itsenäisessä asemassa olevalle suoritetaan päivystyksestä ja kliinisestä lisätyöstä liitteissä määrättyt korvaukset, ks. jäljempänä 15–16 §.
25 §:n 1 ja 3–5 mom.	Tuntipalkan laskeminen sekä raha- ja vapaa-aikakorvausten suorittamisajankohta	Ks. vapaa-aikakorvausten työaikakorvausten suorittamisajankohtaa koskevat poikkeusmääräykset yleisen osan 21 § ja 22 § sekä omalääkärien tuntipalkan jakaja yleisen osan 7 §:n 3 mom.

KVTES pykälä	KVTES asia	Poikkeukset KVTES:n soveltamisesta
29 §	Työajan tasoittumisjärjestelmä	Ks. lisäksi työaika-asiakirjoja koskeva 19 §:n määräys jäljempänä.

13 § Säännöllinen työaika

1 mom. Määräyksen soveltamisrajoitus

Tämän pykälän määräystä ei sovelleta omalääkäreihin eikä muihin eläinlääkäreihin kuin kokopäivätoimisiin hygieenikkoihin.

2 mom. Säännöllinen työaika

Sopimuksen piiriin kuuluvien säännöllinen työaika on 37 tuntia, sairaalalääkäreillä ja -hammaslääkäreillä kuitenkin 38 tuntia 15 minuuttia tuntia viikossa tai keskimäärin em. tuntimäärä viikossa työaikajaksoissa, jonka aikana säännöllinen työaika ennalta laaditun työvuoroluettelon mukaan tasoittuu em. viikkotuntimäärään. Tasoittumisjakson enimmäispituus on vuosi.

3 mom. Arkipyhän sisältävän työviikon tai työaikajakson säännöllinen työaika

Pitkäperjantain, toisen pääsiäispäivän, helatorstain ja juhannusaaton sisältävillä sekä niillä viikoilla tai työaikajaksoilla, joilla uuden vuodenpäivä, loppiainen, vapunpäivä, itsenäisyyspäivä, jouluaatto, joulupäivä tai tapaninpäivä sattuu muuksi päiväksi kuin lauantaiksi tai sunnuntaiksi, työviikon tai työaikajakson säännöllinen työaika on 7 tuntia 24 minuuttia, sairaalalääkäreillä ja -hammaslääkäreillä kuitenkin 7 tuntia 39 minuuttia lyhyempi tai, mikäli samalle työaikajaksoille sattuu kaksi tai useampi edellä mainituista arkipyhistä, kutakin yllämainittua arkipyhää kohden em. tuntimäärää lyhyempi.

Osa-aikatyöaika lyhennetään tällaisella työviikolla/työaikajaksolla kutakin työaika lyhentävää arkipyhää kohti vastaavalla osuudella em. 7 tunnista 24 minuutista tai 7 tunnista 39 minuutista kuin viranhaltijan osa-aikatyöaika on 2 momentin mukaisesta työajasta.

Tätä momenttia ei sovelleta, jos palvelussuhde ei kestä yhtään täytettyä 2 momentissa tarkoitettua työviikkoa/työaikajaksoa.

4 mom. Terveyskeskuksen ja sairaalan lääkärien ja hammaslääkäreiden säännöllinen työaika keskeytyneellä työviikolla/työaikajaksolla

Mikäli lääkärin tai hammaslääkärin työviikko tai työaikajakso keskeytyy virkasuhteen alkamisen tai päättymisen, vuosiloman, virkavapaan, kursseihin osallistumisen (virkavapaa tai virkamatkamääräys) tai päivystysvapaan johdosta, määräytyy säännöllinen työaika seuraavasti.

- 1 Kun keskeytys ei ole ollut tiedossa työvuoroluetteloa laadittaessa, lyhenee säännöllinen työaika sillä tuntimäärällä, mikä oli merkitty työvuoroluetteloon keskeytyspäivien ajaksi.
- 2 Kun keskeytys on ollut tiedossa työvuoroluetteloa laadittaessa, lyhenee säännöllinen työaika viikon ensimmäiseltä keskeytyspäivältä 7 tuntia, sairaalalääkäreillä ja -hammaslääkäreillä kuitenkin 7 tuntia 15 minuuttia ja seuraavilta keskeytyspäiviltä 7 tuntia 30 minuuttia, sairaalalääkäreillä ja -hammaslääkäreillä kuitenkin 7 tuntia 45 minuuttia edellyttäen, että keskeytyspäivä olisi muutoin ollut viikossa työpäivä.

Esimerkki

Terveyskeskuksen lääkärin/hammaslääkärin työvuoroluettelo laaditaan kolmen viikon työaikajaksoksi, jonka ensimmäiseen viikkoon sisältyy pitkäperjantai. Hän on vuosilomalla/virkavapaalla koko ensimmäisen viikon ja päivystysvapaalla toisen pääsiäispäivän sisältävällä viikolla tiistain ja keskiviikon. Kolmen viikon säännöllinen työaika on 111 tuntia -37 tuntia (vuosilomaviikko) -7 tuntia 24 minuuttia (toinen pääsiäispäivä)-14 t 30 min (7 t + 7 t 30 min, päivystysvapaapäivät, jotka muutoin olisivat olleet työpäiviä)= 52 t 6 min.

Soveltamisohje

Osa-aikaisen työaika keskeytyneellä työviikolla/työaikajaksolla

Osa-aikaisella ei ole osa-aikatyöaikaan suhteutettuja keskeytyneen työviikon/työaikajakson määräyksiä, vaan häneen sovelletaan täyttä työaika tekevien määräyksiä sellaisenaan siten, että osa-aikaisen työaika voi keskeytyneellä jaksolla olla enintään sama kuin hänen osa-aikatyöaikansa ja enintään sama kuin täyttä työaika tekevän työaika em. keskeytyneen jakson määräysten mukaan. Yhdenmukaisen kohtelun ja käytäntöjen takia on kuitenkin suositeltavaa soveltaa osa-aikaisiin vastaavan kaltaista menettelyä kuin täyttä työaika tekevillä suhteutettuna osa-aikaisen omaan työaikaan. Ks. lisäksi osa-aikaisen työvuoroluettelon suunnittelusta yleisen osan soveltamisohjeliitteen 1 kohta 4.

Esimerkki

- Osa-aikainen (työaika 90 t/3 vk) on kolmen viikon työaikajaksossa yhden viikon virkavapaalla. Jakson työaikaa alennetaan käytännössä virkavapaata vastaavasti eli 60 tuntiin.
- Osa-aikainen on vuosilomalla osan viikkoa. Jakson työaikaa alennetaan yleensä suunnilleen vuosiloma-aikaa vastaavasti. Jos osa-aikatyötä tekevä työskentelee esimerkiksi vain 2–3 päivänä viikossa, pyritään vuosiloma antamaan mahdollisuuksien mukaan täysinä viikkoina.
- Osa-aikainen sairastuu yllättäen. Jakson työaika alenee sairastumispäiville merkittyyä tunteja vastaavasti.

14 § Liitteen 1 omalääkärin tavoitettavuusaika

Omalääkärin tulee olla hänelle määrätyn vastuuväestön tavoitettavissa päivittäin lukuun ottamatta lauantai- ja sunnuntapäiviä sekä tämän sopimuksen yleisen osan 13 §:n 3 momentissa mainittuja arkipäiviä ja aattopäiviä.

Soveltamisohje

Ks. mm. tavoitettavuudesta ja työsuunnitelman tekemisestä yleisen osan soveltamisohjeliitteen 1 kohta 6.2.

15 § Päivystys

1 mom. Päivystyksen määritelmä

Päivystyksellä tarkoitetaan työnantajan määräykseen perustuvaa lääkärin/hammaslääkärin olemista työpaikalla (aktiivipäivystys tai muu työpaikkapäivystys) tai muualla (vapaamuotoinen päivystys) valmiina tarvittaessa ryhtymään työhön säännöllisen työaikansa ulkopuolella.

Tätä määräystä sovelletaan myös terveyskeskuksen omalääkäriin, jonka työnantaja on määrännyt normaalin päiväajan työn ulkopuolella tapahtuvaan päivystykseen.

2 mom. Päivystyskorvaukset

Terveyskeskuksen ja sairaalan lääkärille ja hammaslääkärille suoritetaan työnantajan määräämästä säännöllisen työajan lisäksi tehdystä aktiivipäivystyksestä liitteissä erikseen määrättyt aktiivipäivys-

tyksen korvaukset. ja Vapaamuotoisesta ja muusta työpaikka-päivystyksestä suoritetaan 6 momentissa määrätty päivystyksen peruskorvaus ja liitteissä 1 ja 2 erikseen määrätty toimenpide- ja käyntipalkkiot tai liitteessä 3 erikseen määrättyt aktiiviyön korvaukset.

Em. päivystyksestä ei makseta muita työaikakorvauksia.

Soveltamisohje

1 Päivystyksen tarkoitus

Päivystyksen tarkoituksena on antaa väestölle lääkärin/hammaslääkärin säännöllisen työajan ulkopuolella sellaisia hoidon kannalta kiireellisiä lääketieteellisiä tutkimuksia ja hoitotoimenpiteitä, joita ei voida siirtää ilman hengenvaaraa tai merkittävää terveydellistä haittaa.

2 Päivystysmuodot, päivystysvakanssi, päivystysvuorokausi, päivystysvuoro

Päivystysmuodot sekä päivystyksen alkamis- ja päättymisajankohdista päättää toimivaltainen kunnallinen viranomainen. Päivystys voi olla

- terveyskeskuksessa/sairaalassa eli työpaikalla suoritettavaa työpaikkapäivystystä, mikä puolestaan voi olla joko aktiivipäivystystä tai muuta työpaikkapäivystystä (terveyskeskuspäivystys/sairaalapäivystys) tai
- vapaamuotoista päivystystä, esimerkiksi puhelinpäivystystä.

Päivystysvakanssilla tarkoitetaan päivystysaikana yhdellä lääkärillä miehitettyä päivystystehtävää. Päivystystarpeesta riippuen vakanssi voi olla osavuorokautinen (päivystys illasta yön) tai ympärivuorokautinen (päivystys illasta aamuun).

Päivystysvuorokaudella tarkoitetaan tässä sopimuksessa, ellei muuta ole todettu, lääkärin päivystyksen alkamisesta lukien vähintään 10 ja enintään 24 tunnin pituista päivystysrupeamaa. Päivystysvuorokausien pituudet voivat vaihdella tarpeen mukaan. Päivystysvuorokauden katsotaan vaihtuvan kello 8.00.

Lääkärille määrättyjen päivystysvuorojen pituudet voivat vaihdella muutamasta tunnista aina täyteen vuorokauteen tai olla

poikkeuksellisesti tätä pidempiäkin. Lähtökohtana on kuitenkin se, että sama lääkäri päivystää yhtäjaksoisesti kulloinkin enintään yhden vuorokauden (ks. esim. yleisen osan 20 §:n soveltamisohje).

3 Päivystysvelvollisuus

Säännöllisen työajan lisäksi suoritettava päivystys kuuluu osana jokaisen lääkärin/hammaslääkärin virkavelvollisuuksiin.

Omalääkärinä toimiva lääkäri on velvollinen osallistumaan päivystykseen siten kuin toimivaltainen kunnallinen viranomainen paikallisesti määrää.

Työnantaja määrää päivystysvelvollisuuden eli päivystysmuodon ja siihen liittyvän sidonnaisuuden ja valmiusasteen terveyskeskuksen/sairaalan toimintojen vaatimusten mukaisesti. **Tällöin otetaan huomioon** potilasturvallisuus, tarkoituksenmukaisuusnäkökohdat ja päivystykseen osallistuvien lääkärin/hammaslääkärin lukumäärä **huomioon ottaen**. Sen sijaan esimerkiksi lääkärin/hammaslääkärin asuinpaikka ei vaikuta päivystysmuodon valintaan.

Päivystysmuodon ja siihen liittyvän valmiuden täsmällinen määrittäminen on välttämätöntä mm. potilasturvallisuuden ja lääkärin/hammaslääkärin vastuukysymysten takia. Palvelutarpeen kysynnän vaihteluista riippuen päivystysmuoto voi myös lääkärin päivystysvuoron kuluessa muuttua siten, että lääkäri määrätään esim. illalla työpaikkapäivystykseen ja yöllä vapaamuotoiseen päivystykseen.

4 Päivystyssidonnaisuuden rajoitus

Lääkäriä ei tulisi ilman suostumustaan velvoittaa päivystämään yli kuutta tai, jos päivystys on yksinomaan aktiivipäivystystä, yli viittä päivystysvuorokautta kuukaudessa, ellei tähän ole toimintojen edellyttämää välttämätöntä syytä. Rajaa laskettaessa lääkärille kalenterikuukauden aikana suunnitellut/lääkärin suorittamat päivystystunnit lasketaan yhteen ja jaetaan terveyskeskuksessa luvulla 18/sairaalassa luvulla 19 (em. luvut ovat päivystysvuorokausien keskimääräisiä laskennallisia pituuksia). Lääkärin päivystyssidonnaisuuden rajoittamisesta voidaan sopia paikallisesti toisinkin lääkäreitä edustavan luottamusmiehen kanssa. Mikäli lääkäri säännönmukaisesti joutuu päivystämään edellä todettuja määriä useammin,

on luottamusmiehen kanssa neuvoteltava menettelytavoista, joilla kohtuuttomilta päivystysmääriltä voitaisiin välttyä.

Lääkärin niin halutessa otetaan tarvittaessa raskaudesta mahdollisesti aiheutuva työn teon vaikeutuminen kolmen viimeisen raskauskuukauden aikana huomioon päivystysvuoroja järjestettäessä siten, että lääkäri vapautetaan päivystysvelvollisuudesta, mikäli päivystysjärjestelyt voidaan toteuttaa edellä sanottua päivystyksen enimmäismäärää muilla lääkäreillä ylittämättä.

5 Päivystäjän matkakulujen korvaaminen

Työpaikkapäivystäjälle ei korvata asunnosta päivystyspaikalle saapumisesta eikä paluumatkasta asunnolle aiheutuvia matkakuluja (kyseessä työmatka). Jos em. työmatka ylittää lääkärin tavanomaisen työmatkan hänen pysyväisluonteiseen toimipaikkaansa, tästä aiheutuvat ylimääräiset kustannukset korvataan lääkärille (KVTES:n liite 16 2 §:n 2 momentti). Työpaikkapäivystäjän koti- ym. käynnit ovat virantoimitusmatkoja, jotka korvataan KVTES:n liitteen 16 mukaisesti.

Mikäli vapaamuotoista päivystystä suorittava joutuu päivystysaikana virkatehtäviensä vuoksi saapumaan terveyskeskukseen/sairaalaan, korvataan tarkoituksenmukaiset matkakulut (yleensä oma auto tai mahdollisesti taksi) varsinaisesta asunnosta ja kodista työpaikalle ja takaisin. Päivystysaikana vapaa-ajan asunnosta tapahtuvasta matkasta työpaikalle ja takaisin maksetaan korvaus enintään kuten varsinaisesta asunnosta ja kodista.

KVTES:n liitteen 16 6 §:n 2 momentin perusteella terveyskeskuksen päivystäville lääkäreille maksetaan päivystykseen liittyvältä virantoimitusmatkalta päiväraha, mikäli

- lääkäri joutuu viranomaisen määräämän päivystysvuoron aikana yöpymään muualla kuin asunnossaan
- ko. virantoimitusmatka ulottuu yli 15 kilometrin etäisyydelle lääkärin asunnosta ja virkapaikasta
- päivärahan maksamisedellytykset muutoin täyttyvät.

Mikäli päivystyspaikka on samalla terveyskeskuksen lääkärin pääasiallinen viranhoidopaikka (virkapaikka), päivärahaa ei makseta. Päivystyspaikka katsotaan lääkärin tässä tarkoituksella pääasialliseksi virkapaikaksi myös silloin, kun lääkäri ao.

päivystyspaikassa suorittaa keskimäärin yli 15 % (noin työpäivän verran) säännöllisestä työajastaan.

- 3 mom. Aktiivipäivystys
- 1 Aktiivipäivystyksellä terveyskeskuksessa tarkoitetaan ympärivuorokautista päivystystä (päivystys järjestetty illasta aamuun) tai osavuorokautista päivystystä (päivystys järjestetty illasta yöhön), jota lääkäri kummassakin tapauksessa on määrätty suorittamaan työpaikalla ja jossa päivystyksenaikaisen aktiivisuuden määrä on keskimäärin vähintään 60 % päivystystunneista. Lisäksi edellytetään, että osavuorokautinen päivystys kestää vähintään kello 22.00 saakka.
  - 2 Aktiivipäivystyksellä sairaalassa tarkoitetaan päivystystä, **mitä** jota lääkäri on määrätty suorittamaan työpaikalla ja **missä** jossa päivystyksenaikaisen aktiivisuuden määrä on keskimäärin vähintään 60 % päivystystunneista.

Soveltamisohje

Aktiivipäivystysvakanssit määritellään paikallisesti vuosittain. Aktiivipäivystysvakansseja määrättäessä keskimääräinen päivystyksen aktiivisuus on tarkoituksenmukaista laskea mahdollisimman tavanomaiselta kalenterikuukaudelta kuten esimerkiksi marraskuulta (ei sisällä arkipäiviä eikä sanottavassa määrin lomia tms.).

Päivystys voi muuttua aktiivipäivystykseksi tai aktiivipäivystys tavalliseksi päivystykseksi kesken kalenterivuottakin, mikäli toiminnoissa tapahtuu olennaisia muutoksia.

Hammaslääkäreillä voi päivystys olla joko terveyskeskuksessa tapahtuvaa työnantajan määräämää aktiivipäivystykseen rinnastettavaa päivystystä (muun muassa särky- ja tapaturmapäivystys) tai vapaamuotoista päivystystä eli puhelinpäivystystä. Päivystys voi kestää pidempäänkin kuin etukäteen on määrätty, jos osa potilaista jäisi muuten hoitamatta.

Aktiivipäivystystä seuraavan työpäivän suunnittelemisesta vapaaksi, ks. 21 §.

4 mom. Muu työpaikkapäivystys (terveyskeskuspäivystys tai sairaalapäivystys)

Muulla työpaikkapäivystyksellä tarkoitetaan työpaikalla (päivystyspisteessä) suoritettavaksi määrättyä päivystystä, joka ei ole edellä 3 momentissa tarkoitettua aktiivipäivystystä.

Soveltamisohje

Sairaaloissa muu työpaikkapäivystys tulee kysymykseen lähinnä silloin, kun työpaikan ulkopuolella tapahtuvaa vapaa- muotoista päivystystä ei potilasturvallisuuden vuoksi katsota riittäväksi.

Terveyskeskuksissa muu työpaikkapäivystys ja aktiivipäivystys tulee yleensä kysymykseen vain suurissa ja keskisuurissa terveyskeskuksissa tai useamman terveyskeskuksen yhteisenä päivystyksenä, joissa päivystyksenaikaisen aktiiviyön määrä sitä edellyttää.

5 mom. Vapaaamuotoinen päivystys (puhelinpäivystys)

Vapaaamuotoisella päivystyksellä tarkoitetaan muualla kuin työpaikalla (päivystyspisteessä) suoritettavaksi määrättyä päivystystä.

Soveltamisohje

Vapaaamuotoiseen päivystykseen määrätty on velvollinen olemaan tavoitettavissa puhelimitse tai hälytyslaitteella tms. ja kutsun saatuaan tarvittaessa välittömästi lähtemään päivystyspisteeseen (työpaikalle).

Työnantaja määrittelee vapaaamuotoiseen päivystykseen liittyvän valmiusasteen mm. sidonnaisuuden laadun, yhteyden- saantitavan ja työpaikalle saapumisen enimmäisajat. Vapaa- muotoisen päivystyksen sidonnaisuutta vuosittain paikallisesti määriteltäessä on syytä seurata viestintälaitteiden ja teknolo- gian kulloistakin kehitystä.

6 mom. Vapaamuotoisen päivystyksen ja muun työpaikkapäivystyksen peruskorvaus

4 Kultakin vapaamuotoisen päivystyksen ja muun työpaikkapäivystyksen päivystystunnilta maksetaan vähintään alla olevan taulukon mukainen rahakorvaus, joka lasketaan lääkärin/hammaslääkärin korottamattomasta tuntipalkasta, tai annetaan vastaava vapaa-aika.

Viikonloppukorvaus maksetaan perjantaista/arkipyhää tai joulua ja juhannusaattoon edeltävästä arkipäivästä klo 18.00 maanantaihin/ensiksi seuraavaan arkipäivään klo 8.00.

Ajankohta	Viranhaltijalle määrätty valmiusaika	
	Enintään 30 minuuttia	Yli 30 minuuttia
Arkipäivä	25 %	19 %
Viikonloppu	36 %	26 %

Soveltamisohje

Valmiusajalla tarkoitetaan sitä aikaa, jona päivystäjän tulee työhön kutumisesta olla työpaikalla valmiina työhön.

Vapaamuotoisen ja muun työpaikkapäivystyksen peruskorvauksen prosenttia paikallisesti määritettäessä otetaan edellä olevassa taulukossa mainittuja prosentteja korottavana huomioon mm. päivystyksen

- sitovuus (lääkärille määrätty valmiusaika);
- rasittavuus (aktiiviyöajan osuus ja aktiiviyöjaksojen toistuvuus, sekä jaksojen välisen lepoajan pituus) ja
- toistuvuus (päivystysvakanssia kohden oleva päivystykseen osallistuvien lääkärin määrä ja siten määrittyvä päivystyskertojen keskimääräinen lukumäärä kuukaudessa).

Muussa työpaikkapäivystyksessä lääkärille määrätty valmiusaika on aina selvästi 30 minuuttia lyhyempi, mikä otetaan huomioon peruskorvauksen prosenttia määritettäessä.

Pöytäkirjamerkintä

Mikäli viranhaltijalle kunnallisen lääkärin virkaehtosopimuk-

sen 2007–2009 mukaan maksettava päivystyksen peruskorvaus on ollut suurempi kuin 6 momentin mukaan määräytyvä päivystyksen peruskorvaus, maksetaan hänelle vähintään em. sopimuksen mukainen peruskorvaus niin kauan kuin viranhaltijan palvelussuhde jatkuu keskeytymättömänä samassa tai vastaavassa virassa ja viranhaltija päivystää samassa tai vastaavassa päivystysvakanssissa.

Peruskorvauksen suorittaminen

Peruskorvaus maksetaan jokaiselta päivystystunnilta, jonka lääkäri/hammaslääkäri on vahvistetun päivystyssuunnitelman mukaisesti päivystänyt.

Lääkärien/hammaslääkärien päivystyssidonnaisuuden määrä huomioon ottaen on perusteltua, että ainakin osa päivystyskorvauksista annetaan vapaa-ajan muodossa, millä tasataan päivystyksestä johtuvaa rasittavuutta ja työhön sidonnaisuuden määrää.

Em. peruskorvaukset maksetaan myös osa-aikatyötä tekeville, laillistetuille lääkäreille, joilta puuttuu yleislääkäriin oikeus, osalaillistuksen omaaville hammaslääkäreille ja lääketieteen/hammaslääketieteen opiskelijoille.

Omalääkäreille, joiden säännöllistä työaikaa ei ole sopimuksessa määrätty, korvaukset maksetaan normaalin päiväajan toiminnan lisäksi määrätystä päivystyksestä eli yleensä aikaisintaan **ihalla** klo 16.00 lukien enintään seuraavaan aamuun klo 8.00 saakka tai viikonloppuisin.

Mikäli lääkäri/hammaslääkäri hänestä johtuvasta syystä saa valintansa mukaan suorittaa päivystyksen joko työpaikka-päivystyksenä tai vapaamuotoisena päivystyksenä, päivystyskorvaukset maksetaan vapaamuotoista päivystystä koskevien määräysten mukaan. Tällainen tilanne voi tulla kysymykseen esimerkiksi silloin, kun päivystys on määrätty vapaamuotoiseksi, mutta lääkäri/hammaslääkäri asuu niin kaukana päivystyspisteestä, ettei vapaamuotoinen päivystys tosiasiaassa hänen kohdallaan ole mahdollista.

7 mom. Eläinlääkäriliitteessä erikseen määrätty päivystys

Päivystykseen määrätylle eläinlääkärille maksetaan päivystyksestä liitteessä määrätty korvaukset eikä suoriteta muita työaikakorvauksia.

16 § Lisä- ja ylityö

1 mom. Kliinisen lisätyön määritelmä ja korvaus

Kliinisellä lisätyöllä tarkoitetaan terveyskeskuksen lääkärin/hammaslääkärin kliinistä vastaanottotyötä ja päävirassa toimivan, täyttä työaikaan tekevän, erikoishammaslääkärin oikeuden omaavan sairaalahammaslääkärin kliinistä työtä, jota tehdään työnantajan aloitteesta lääkärin/hammaslääkärin säännöllisen työajan lisäksi ja joka ei tapahdu ao. lääkärin/hammaslääkärin työvuoroluetteloon merkittynä säännöllisenä työaikana eikä päivystysaikana. Terveyskeskuksen lääkärille ja hammaslääkärille sekä sairaalan hammaslääkärille suoritetaan kliinisestä lisätyöstä liitteissä erikseen määrätyt lisätyökorvaukset. Em. lisätyöstä ei makseta muita työaikakorvauksia.

2 mom. Muun lisätyön määritelmä ja korvaus

Korvattavaa muuta lisätyötä on työnantajan aloitteesta viranhaltijan säännöllisen työajan lisäksi tehty työ, joka ei ole ylityötä eikä edellä 1 momentissa tarkoitettu kliinistä lisätyötä tai 15 §:ssä tarkoitettua päivystystä. Lisätyökorvauksena maksetaan kultakin lisätyötunnilta korottamaton tuntipalkka tai annetaan tätä vastaava vapaa-aika.

3 mom. Muun ylityön määritelmä ja korvaus

Korvattavaa muuta ylityötä on työnantajan aloitteesta tehty työ, joka ylittää seuraavan tuntimäärän eikä ole edellä 1 momentissa tarkoitettua kliinistä lisätyötä tai 15 §:ssä tarkoitettua päivystystä: 38 tuntia 15 minuuttia ~~tuntia~~ kerrottuna viranhaltijaan sovellettavan työaikajakson viikkojen lukumäärällä. Ylityökorvauksena maksetaan kultakin ylityötunnilta 50 %:lla korotettu tuntipalkka tai annetaan vastaavasti korotettu vapaa-aika.

Soveltamisohje

Kun kyseessä on liitteissä erikseen määrätty kliininen lisätyö, määräytyvät lisä- ja ylityöajalta maksettavat korvaukset yksinomaan liitteiden erityismääräysten mukaan. Merkitystä ei ole sillä, että tehty työaika tällöin mahdollisesti ylittää edellä 3 momentissa määrätyn ylityökynnyksen. Vastaavasti suoritetaan päivystykseen määrätulle yksinomaan yleisessä osassa ja liitteissä määrätyt päivystyskorvaukset siitä riippumatta, että päivystyksen aktiivisyys muodostuisi tässä pykälässä tarkoitettuihin lisä- tai ylityöksi. Työaikakorvauksia suoritettaessa tar-

kastellaan siis liitteissä määrättyä lisätyötä, päivystystä ja tässä pykälässä tarkoitettua ns. muuta lisä-/ylityötä erikseen.

Lääkärisopimuksessa ei ole määräyksiä sairaalalääkärien ns. kliinisestä lisätyöstä. Myös täyttä työaikaa tekevien sairaalalääkärien ns. kliinisen lisätyön työaikakorvauksista voidaan sopia paikallisesti lääkärisopimuksen työaikamääräyksistä poiketen esim. silloin, kun lääkärit tekevät säännöllisen työaikansa lisäksi työnantajan hyväksymään työvuoroluetteloon ennalta suunniteltua, ajanvaraukseen perustuvaa potilastyötä sairaalassa tai muussa työnantajan määräämässä paikassa (esim. terveyskeskuksessa).

Kliinisen lisätyön tarpeellisuudesta ja teettämisestä päättää paikallinen työnantaja ja kliinisestä työstä laaditaan tällöin suunnitelma, josta mm. ilmenee, mitä tutkimus- ja hoitotoimenpiteitä ko. työnä tehdään, paljonko niitä tehdään ja kustannusarvio, ja kukin ko. työn tekemiseen osallistuva lääkäri hyväksyy osaltaan suunnitelman ja sitoutuu sen toteuttamiseen. Korvaukset määritellään paikallisiin olosuhteisiin soveltuvasti ja tarpeen mukaan lääkärikohtaisesti esim. toimenpidekohtaisina palkkioina tai kokonaispalkkioina tietystä toimenpidemäärästä. ~~Apuna voidaan käyttää esim. LS 2003-2004 kliiniseen lisätyöhön liittynyttä erillistä toimenpideluokitusta.~~ Paikallisesti sovittu korvaus sisältää lääkärille em. työstä suoritettavat kaikki työaikakorvaukset eikä lääkärille tämän lisäksi suoriteta lääkärisopimuksessa määrättyjä työaikakorvauksia.

17 § Korvaus vapaa-aikana työhön kutsutulle

Vapaa-aikanaan työhön kutsutulle lääkärille/hammaslääkärille suoritetaan ao. työstä korvaukset tämän sopimuksen yleisen osan 12 §:n ja 16 §:n 2 ja 3 momentin mukaan tai noudattaen soveltuvin osin ao. liitteiden määräyksiä siten kuin paikallisesti tarkemmin päätetään.

18 § Ylitöiden enimmäismäärän tarkastelujakso

Työaikalain 19 §:n 1 momentissa tarkoitettuna ylityön enimmäismäärän tarkastelujaksona käytetään kalenterivuotta. Muilta osin sovelletaan työaikalain 19 §:n säännöstä.

Soveltamisohje

Työaikalain 19 §:ssä säädettyyn ylityön enimmäismäärään lasketaan työnantajan aloitteesta tehty työ, joka ylittää seuraavan tuntimäärän:

40 tuntia x viranhaltijaan sovellettavan työaikajakson viikkojen lukumäärä. Ylityön enimmäismäärään luettavaa aikaa laskettaessa otetaan huomioon työhön tosiasiallisesti käytetty aika. Esimerkiksi lepoaikoja tai vapaa-aikana annettuja työaikakorvauksia (esim. päivystysvapaa) ei lueta tässä tarkoitettuksi työajaksi, ei liioin esimerkiksi koulutukseen tai luottamusmies-tehtäviin kulunutta aikaa, vaikka ne hoidettaisiin säännöllisenä työaikana. Päivystysajasta luetaan tässä tarkoitettuksi työajaksi aktiivisuuteen käytetty aika.

19 § Työaika-asiakirjat

Työnantajan velvollisuutena on laatia etukäteen työvuoroluettelo työaikajakson työajan käyttämistä varten. Työvuoroluettelo on saatettava kirjallisesti viranhaltijan tietoon hyvissä ajoin ja vähintään viikkoa ennen työaikajakson alkamista. Tiedoksi annettua työvuoroluetteloita voidaan muuttaa viranhaltijan suostumuksin tai perustelusta syystä.

Työajan tasoittumisjärjestelmästä noudatetaan soveltuvin osin KVTES:n työaikaluvun 29 §:n määräyksiä.

Soveltamisohje

Ks. työvuoroluettelon laatimisesta ja muuttamisesta ym. yleisen osan soveltamisohjeliite 1.

IV LEPOAJAT

---

20 § Viikoittainen vapaa-aika

Noudatetaan KVTES:n työaikaluvun 26 §:n 1 ja 5 momentin määräyksiä, mikäli se on mahdollista perusterveydenhuollon tai erikoissairaanhoidon toimintojen tarkoituksenmukaisen järjestämisen kannalta.

KVTES:n työaikaluvun 26 §:n 3 momentissa määrätyn lisäksi voidaan sopimuksen piiriin kuuluva määrätä päivystämään tai kutsua työhön viikoittaisen vapaansa tai muun vapaapäivänsä aikana, mikäli se on perusteltua toimintojen tehokkaan toteuttamisen ja potilasturvallisuuden kannalta. Lääkärillä/hammaslääkärillä on kuitenkin oikeus saada mahdollisesti saamatta jääneestä viikoittaisesta vapaasta KVTES:n työaikaluvun 26 §:n 4 momentissa määrätty korvaus, joka voidaan suorittaa ilman lääkärin/hammaslääkärin suositusta myös rahana, jos tähän on toimintojen edellyttämä välttämätön syy.

Tätä määräystä sovelletaan soveltuvin osin myös terveyskeskuksen omalääkäreihin, vaikka heidän säännöllistä työaikaansa ei ole sopimuksessa määrätty.

Soveltamisohje

1 Viikoittaisen vapaan suunnittelu

Sopimusmääräysten lähtökohtana on viisipäiväisen työviikon periaate. Jotta vapaapäivät tulevat asianmukaisesti annetuiksi, otetaan vapaapäiväjärjestelyt huomioon jo työvuoroluetteloa laadittaessa. Vapaapäiviä ovat myös esim. arkipyhät ja päivystyskorvauksena annetut vapaat. Esim. viikoittainen vapaa pyritään turvaamaan siten, ettei samaa lääkäriä määrätä päivystämään koko viikonloppua. Muutoinkin työaikajakson työ- ja päivystysjärjestelyjä suunniteltaessa tulisi huolehtia siitä, että jaksoon sisältyy myös sellaisia vapaapäiviä, jona viranhaltija on vapaa virkatehtävistään ja päivystysvelvollisuudesta.

Viikoittainen vapaa tarkoittaa sitä, että viranhaltijalle annetaan kalenteriviikon aikana 35 tunnin/keskimäärin 35 tunnin yhtäjaksoinen vapaa, jona aikana hän ei ole tehnyt työtä (esim. säännöllistä työaika tai vapaamuotoisen päivystyksen aikana aktiiviyötä tai puhelinkonsultaatiota). Viikoittainen vapaa voi-

daan järjestää joko siten, että jokaiseen kalenteriviikkoon sisällytetään vähintään 35 tunnin yhtäjaksoinen vapaa tai että em. vapaa annetaan keskimääräisenä kahden viikon 14 vuorokauden ajanjaksossa siten, että yhtäjaksoinen vapaa on kummallakin viikolla vähintään 24 tuntia, ja toisen viikon vapaan pituus on ensimmäisen viikon vapaan pituus vähennettynä 70 tunnista, esim. 1 viikolla 24 tuntia ja 2 viikolla 46 tuntia tai 1 viikolla 30 tuntia ja 2 viikolla 40 tuntia (yhteensä vapaa on siis 70 tuntia).

Työnantajan työnjohto- ja valvontaoikeuden piiriin kuuluu, kumpaa järjestelmää viikoittaisen vapaan antamisesta noudatetaan. Vapaan antaminen keskimääräisenä ei edellytä säännönmukaisuutta eikä pysyvyyttä, vaan vapaa voidaan antaa keskimääräisenä myös tilapäisesti. Selvyiden vuoksi on vapaan antamista koskevat yleiset periaatteet, mm. kumpaa järjestelmää lähtökohtaisesti noudatetaan, syytä sisällyttää työvuoroluetteloiden laatimista koskeviin yleisohjeisiin.

Viikoittaisen vapaan tulee olla viranhaltijan tiedossa etukäteen, mutta työvuoroluetteloon sitä ei tarvitse merkitä erikseen, vaan se ilmenee välillisesti työvuorojen alkamisesta ja päättymisestä. Viikoittainen vapaa voi sisältyä osaksi edelliseen ja osaksi seuraavaan kalenteriviikkoon, jolloin vapaa katsotaan sen kalenteriviikon vapaaksi, johon enin osa vapaasta kohdistuu.

Työnantajalla on oikeus tarvittaessa yksipuolisesti muuttaa suunnitellun viikoittaisen vapaan antamisajankohtaa. Tämä voi tulla kyseeseen esim. silloin, kun viranhaltija joutuu suunnitellun vapaansa tai päivystyksen aikana työhön. Viikoittaiseksi vapaaksi tai sen osaksi katsotaan tällöin pisin saatu yhtenäinen vapaa-aika.

Mikäli viranhaltija ei ole ollut työssä koko viikkoa mm. vuosiloman, sairausloman, muun virkavapaan tai työaikakorvausvapaiden vuoksi siten, että poissaolo on kestänyt yhtäjaksoisesti vähintään 35/keskimäärin 35 tuntia, katsotaan viikoittainen vapaa-aika annetuksi.

2 Viikoittaisen vapaan menettämiskorvaus

Jos (työaikalain alainen) viranhaltija joutuu viikoittaisen vapaan aikana työhön, katsotaan pisin yhtenäinen saatu vapaa viikoittaiseksi vapaaksi tai sen osaksi ja viikoittaisen vapaan saamatta jääneestä osasta eli siltä ajalta kuin viikoittaisen va-

paan aikana on jouduttu tekemään työtä, suoritetaan KVTES:n 26 §:n 4 mom. määrätty vapaan menettämiskorvaus. Esim. jos on suunniteltu 24 tunnin vapaa, jonka kuluessa on tehty ensin 2 tuntia ja sitten 1 tunti eli yhteensä 3 tuntia, suoritetaan menettämiskorvaus 3 tunnilta (työn tekemiseen käytettyä aikaa ei pyöristetä ylös- eikä alaspäin korvausta suoritettaessa). Jos suunnitellusta vapaasta on keskeytyksen ulkopuolella eli työn tekemisen päätyttyä vielä jäljellä aikaa, viikoittainen vapaa jatkuu keskeytyksen jälkeen (vapaan keskeytyksestä ei seuraa, että keskeytyksen lisäksi koko sen jälkeisestä ajasta tulisi suoritettavaksi vapaan menettämiskorvaus).

Mikäli työnantaja pystyisi järjestämään viikoittaisen vapaan, mutta viranhaltijan nimenomaisesta pyynnöstä työjärjestelyt toteutetaan kuitenkin siten, että vapaa ei toteudu, viranhaltijalla ei ole oikeutta vapaan menettämiskorvaukseen (tarvittaessa voidaan laatia KVTES:n työaikaluvun 3 §:ssä tarkoitettu pöytäkirja).

21 § Aktiivipäivystystä seuraavan työpäivän suunnittelemisen vapaaksi

Aktiivipäivystystä (päivystys illasta aamuun) seuraava työpäivä suunnitellaan vapaaksi päivystyksen vapaa-aikakorvauksia yms. hyväksi käyttäen kokonaan tai osittain siten, että ao. työpäivän säännöllinen työaika on enintään työtehtävien vaihtoon mahdollisesti tarvittava aika (0,5–2 tuntia), ellei perusterveydenhuollon/erikoissairaanhoidon toiminnot välttämättä muuta edellytä.

Vastaavasti voidaan terveyskeskuksen osavuorokautisen aktiivipäivystyksen jälkeisen työpäivän työaika suunnitella tarvittaessa normaalia lyhyemmäksi (esim. 4 tuntia), jotta lääkärille jää riittävä lepoaika päivystysvuoron päättymisen ja seuraavan päivän työajan alkamisen väliin.

Soveltamisohje

Em. määräyksen ottaminen sopimukseen perustuu työsuojelullisiin ja potilasturvallisuussyihin. Määräyksen tavoitteena on ollut yhtäjaksoisten työrupeamien lyhentäminen. Työ- ja päivystysjärjestelyjen suunnittelussa ja toteutuksessa tulee muutoinkin kiinnittää huomiota siihen, etteivät yhtäjaksoisten työrupeamien pituudet ja työhönsidonnaisuus työpäivän ja päivystysajan kuormittavuus huomioon ottaen muodostu kohtuuttomaksi. Toisiaan seuraavien työ- ja päivystysvuorojen rasit-

tavuutta voidaan vähentää rytmittämällä työrupeamia, vapaa-aikoja ja eri päivystysmuotoja paikallisesti tarkoituksenmukaisesti katsottavalla tavalla käyttäen hyväksi päivystyksen vapaa-aikakorvauksia, muita ansaittuja vapaita ja erilaisia työjärjestelyjä kuten eripituisia työ- ja päivystysvuoroja, työaikojen porrastusta ja yhdistämällä em. tekijöitä (ks. lisäksi yleisen osan 15 §:n, 20 §:n ja 22 §:n soveltamisohjeet sekä yleisen osan soveltamisohjeliite 1).

22 § Vapaa-aikakorvausten suorittaminen

- 1 mom. Tässä sopimuksessa tarkoitettujen työaikakorvausten vapaa-aikakorvaukset annetaan viimeistään korvaukseen oikeuttavan työviikon tai työaikajakson päättymistä seuraavan kolmen kuukauden aikana, ellei viranhaltijan kanssa tai paikallisesti toisin sovita.
- 2 mom. Jos suunniteltua vapaa-aikakorvausta ei ole voitu antaa em. määräajassa, rahakorvaus maksetaan viimeistään vapaa-aikakorvauksen antamiseen määrätyn ajan päättymistä seuraavan kalenterikuukauden aikana.

Soveltamisohje

Aktiivipäivystyksen korvaus pyritään kuitenkin antamaan vapaa-ajan muodossa välittömästi ao. päivystystä seuraavana lääkärin työpäivänä (ks. edellä 21 §:n määräys).

Päivystyksen vapaa-aikakorvaus (päivystysvapaa) tulisi yleensä antaa täyden työviikon pituisena. Tällöin vastaa terveyskeskusten lääkäreillä ja hammaslääkäreillä 37 tuntia ja sairaalalääkäreillä ja sairaalahammaslääkäreillä 38 tuntia 15 minuuttia päivystysvapaata viikon vapaata säännöllisessä työajassa, arkipyhäviikolla alennettua säännöllistä työaikaa vastaavasti vähemmän.

Jos päivystysvapaa annetaan alle kalenteriviikon mittaisena, noudatetaan ohjeellisena soveltuvien osien yleisen osan 13 §:n 4 momentin keskeytyneen työviikon määräyksiä. Tällaisen viikon säännöllinen työaika on viikon säännöllinen työaika (37 tuntia tai 38 tuntia 15 minuuttia), arkipyhäviikoilla arkipyhälyhennyksen verran lyhyempi, vähennettynä päivystysvapaan määrällä riippumatta siitä, miten ao. viikon työaika on jaettu eri työpäiville. Vastaavasti menetellään työaikajakson ollessa kyseessä.

Esimerkki

Terveyskeskuslääkärin työvuoroluettelo laaditaan kolmen viikon työaikajaksoksi, jonka ensimmäiseen viikkoon sisältyy pitkäperjantai. Lääkäri on päivystysvapaalla koko pitkäperjantain sisältävän viikon ja vuosilomalla toisen pääsiäispäivän sisältävällä viikolla tiistain ja keskiviikon. Kolmen viikon työaikajakson säännöllinen työaika on 111 tuntia – 37 tuntia (päivystysvapaata annettu 29 tuntia 36 min, lyhennys pitkäperjantaista on 7 t 24 min)-7 t 24 min (toinen pääsiäispäivä)-14 t 30 min (7 t +7 t 30 min, vuosilomapäivät, jotka muutoin olisivat olleet työpäiviä)=52 t 6 min.

Päivystysvapaata ansaitaan ja annetaan omalääkärinä toimivalle lääkärille vastaavasti kuin muuna kuin omalääkärinä toimivalle lääkärille. Esim. koko kalenteriviikon päivystysvapaa vastaa 37 päivystysvapaatuntia. Päivystysvapaalta maksetaan palkka kuten virantoimitusajalta muutoinkin eli yleisen osan 7 §:n 1 momentin mukainen varsinainen palkka.

Vapaa-aikakorvaus annetaan siinä virassa, jossa vapaa on ansaittu tai ao. sairaalan/terveyskeskuksen muussa saman palkkatason virassa. Mikäli vapaa-aikakorvausta ei ole määräjässä pystytty antamaan, rahakorvaus maksetaan maksuajankohtana voimassa olevan virkaehtosopimuksen mukaan. Rahakorvaus maksetaan maksuajankohdan palkan perusteella.

Sillä viikolla tai niinä päivinä, jotka on annettu päivystysvapaana, lääkäri ei voi tehdä lisätyötä.

Päivystysvapaalla olevaa lääkäriä ei yleensä määrätä päivystämään päivystysvapaansa aikana, joskaan päivystysvapaa ei ole esteenä päivystyksen suorittamiselle päivystysvapaaksi annettuna viikkona tai päivänä.

Pöytäkirjamerkintä

~~Mikäli lääkärisopimuksen 2007–2009 perusteella syntyneitä vapaamuotoisen ja muun työpaikkapäivystyksen vapaa-aikakorvauksia ei ole annettu ennen 1.2.2010, rahakorvaus maksetaan ja vapaa-aikakorvaus suoritetaan lääkärisopimuksen 2007–2009 mukaan.~~

3 mom. Työaikakorvausvapaan siirtyminen viranhaltijan sairastuessa

Ennen työaikakorvausvapaan alkamista tai sen aikana sairastuttaessa menetellään kuten vuosiloman siirtämisessä vastaavissa tilanteissa (KVTES:n vuosilomaluvun 11 §), jolloin työnantajalla on oikeus sairausajalta maksettua palkkaa vastaavaan osaan sairausvakuutuspäivärahasta. Mikäli jälkikäteen todetaan, ettei sairausvakuutuspäivärahaa makseta työnantajalle, työaikakorvausvapaa katsotaan saaduksi ja kuluneeksi alkuperäisen vahvistuksen mukaisena.

23 § Päivittäinen lepoaika (ruokailutauko)

1 mom. Terveyskeskuksen ja sairaalan lääkärit ja hammaslääkärit

Lääkärille tai hammaslääkärille annetaan vähintään puolen tunnin pituinen työaikaan kuulumaton ruokailutauko tai hänen niin halutesaan tilaisuus ateriointiin työaikana työpaikalla tai työnantajan osoittamassa asianomaisen laitoksen ruokasalissa tms. siten, ettei järjestelystä aiheudu häiriötä työn kululle tai suoritettaville palveluksille ja että ruokailusta aiheutuva työstä poissaolo kestää enintään 15–20 minuuttia.

Soveltamisohje

Työaikaan kuulumattoman ruokailutauon aikana viranhaltija saa esteettömästi poistua työpaikalta esim. terveyskeskuksesta tai sairaalasta. Sitä vastoin hän ei voi poistua terveyskeskuksesta tai sairaalasta työaikana – ei siis myöskään työaikaan kuuluvan ruokailutauon aikana – muutoin kuin viranhoidon liittyvissä asioissa tai poikkeuksellisesti esimiehen luvalla.

2 mom. Muut sopimuksen piiriin kuuluvat

Muiden kuin edellä 1 momentissa mainittujen viranhaltijoiden, joiden säännöllinen työaika on sopimuksessa määrätty, päivittäinen lepoaika määräytyy KVTES:n työaikaluvun 27 §:n 1 momentin mukaan.

V MUUT MÄÄRÄYKSET

24 § KVTES:n muut sovellettavat määräykset

Lisäksi sovelletaan seuraavia KVTES:n lukuja ja niihin sisältyviä liitteitä:

- Luku I Yleinen osa, 2 §:n 1 momentti (sopimuksen suhde aikaisempiin palvelussuhteen ehtoihin), 7 ja 8 §.
- Luku IV Vuosiloma
- Vuosilomapalkasta, vuosilomakorvauksesta ja ~~terveyskeskuksen ja sairaalan lääkärin ja hammaslääkärin~~ lomarahahan laskentaperusteesta ks. yleisen osan 10 § ~~ja eläinlääkärin lomarahahan laskentaperusteesta ks. yleisen osan 9 §:n 2 momentti~~. Lomarahavapaasta ks. jäljempänä oleva 25 §:n määräys.
- Luku V Virkavapaa
- Luku VI Kustannusten ja luontoissuoritusten korvaukset
- Luku VII Luottamusmiehet
- Luku VIII Lomauttaminen, osa-aikaistaminen ja palvelussuhteen päättymisen
- Liite 16 Matkakustannusten korvaukset.

25 § Lomarahavapaa

KVTES:n vuosilomaluvun 18 §:ssä tarkoitettu lomaraha tai osa siitä voidaan viranhaltijan suostumuksin antaa myös vastaavana vapaana.

Soveltamisohje

Lomarahavapaapäivien lukumäärä on 50 % KVTES:n vuosilomaluvun 5 §:n 3 momentin ~~B~~-taulukoissa määräytyistä ansaittujen vuosilomapäivien lukumäärästä. Lomarahavapaata annettaessa merkitään lomarahavapaapäiviksi vastaavat päivät kuin vuosilomaa annettaessa eli työpäivät (ma–pe arkipyhiä lukuun ottamatta). Täytenä viikkona annettu lomarahavapaa vahvistetaan maanantaista sunnuntaihin (lomarahavapaapäiviä kuluu 5). Koko lomarahavapaa-ajalta (ei pelkästään lomarahavapaapäiviltä) maksetaan varsinainen palkka.

Jos koko lomaraha muutetaan vapaaksi, lomarahaa ei jää maksettavaksi. Jos vain osa lomarahasta muutetaan vapaaksi, vähennetään KVTES:n vuosilomaluvun 18 §:n mukaan lasketusta lomarahasta (euroa) niin monen lomarahavapaapäi-

vän palkka (lomaraha: lomarahavapaapäivien lukumäärä) kuin lomarahavapaata pidetään.

Ennen lomarahavapaan alkamista tai sen aikana sairastuttaessa menetellään kuten vuosiloman siirtämisessä vastaavissa tilanteissa, jolloin työnantajalla on oikeus sairausajalta maksettua palkkaa vastaavaan osaan sairauspäivärahasta.

Pöytäkirjamerkintä

Lomanmääräytymisvuodelta 1.4.2010–31.3.2011 ansaittuun vuosilomaan sovelletaan KVTES 2010–2011 vuosilomaluvun 5 §:n määräyksiä.

Esimerkki

Viranhaltijan ~~varsinainen kuukausipalkka on~~ **LS:n yleisen osan 10 §:n mukaan laskettu varsinainen palkka on** 4 000 euroa. Hänellä on KVTES:n vuosilomaluvun 5 §:n 3 momentin 1 kohdan taulukon mukainen lomaoikeus 8 kuukaudelta **eli hänen lomarahavapaansa on** taulukon ~~B~~ **perusteella 40 12** lomarahavapaapäivää (**24** pv :2). Lomarahan suuruus on 1 920 euroa (8 kk x 6 % x 4 000 euroa), josta lomarahavapaapäivää kohti laskettu rahamäärä on **492 160** euroa (1 920 euroa : **40 12** lomarahavapaapäivää). Hänelle vahvistetaan 7 lomarahavapaapäivää (ma - seuraavan viikon ti) ja jolta ajalta maksetaan **KVTES:in II luvun 5 §:n mukainen** varsinainen palkka ja loppuosa lomarahasta (**3 5** lomarahavapaapäivää vastaava osa) maksetaan rahana. Rahana jää maksettavaksi **576 800** euroa (lomaraha 1 920 euroa – 7 vapaana pidettyä lomarahavapaapäivää x **492 160** euroa).

26 § Paikallinen sopiminen

- 1 mom. Tätä sopimusta ei sovelleta siltä osin kuin sen määräyksistä on poikettu kunnallisen pääsopimuksen 13 §:ssä tarkoitetulla paikallisella sopimuksella.
- 2 mom. Paikallisella sopimuksella ei kuitenkaan saa sopia tämän sopimuksen mukaan vähintään maksettavaa pienemmästä peruspalkasta eikä poiketa tämän sopimuksen säännöllisen työajan keskimääräistä pituutta, vuosiloman pituutta eikä sairausloma- ja äitiysvapaa-etuuksia koskevista määräyksistä. Jos kunnan/kuntayhtymän ylläpidettäväksi siirretään toisen kunnan/kuntayhtymän, valtion tai yksityisen yhteisön ylläpitämä laitos tai toimintayksikkö, siirtyvän henki-

löstön vuosiloman pituudesta voidaan sopia KVTES:n vuosilomamääräyksistä poikkeavasti.

- 3 mom. Lääkärisopimuksen 2007–2009 yleisen osan 25 §:n 3 momentin nojalla tehdyt paikalliset sopimukset ovat voimassa omien voimasuolomääräystensä mukaisesti.

Soveltamisohje

Noudatetaan soveltuvin osin KVTES:n yleisen osan 4 §:n 1 momentin alla olevaa soveltamisohjetta.

~~27 § Sopimuksen voimassaolo~~

~~Sopimus on voimassa allekirjoituspöytäkirjassa todetun ajan.~~

~~Sopimuksen voimassaolo jatkuu allekirjoituspöytäkirjassa sanotun päivän jälkeen vuoden kerrallaan, jollei sopimusta kirjallisesti irtisanoa viimeistään kuusi viikkoa ennen sopimuskauden päättymistä.~~

~~Tämä sopimus voidaan kirjallisesti irtisanoa viimeistään 31.1.2011 päättymään 28.2.2011.~~

~~Irtisanomisesta huolimatta tämän sopimuksen määräykset ovat voimassa, kunnes yhteisesti todetaan neuvottelujen uudesta sopimuksesta päättyneen tai jompikumpi sopijaosapuoli kirjallisesti ilmoittaa katsovansa neuvottelut päättyneiksi.~~

~~28~~ 27 § Työrauha

- 1 mom. Sopimukseen sidottu ei saa sopimuksen voimassa ollessa ryhtyä työtaistelutoimenpiteisiin sopimuksen pätevydestä, voimassaolosta tai oikeasta sisällöstä taikka sopimukseen perustuvasta vaatimuksesta syntyneen riidan ratkaisemiseksi, voimassa olevan sopimuksen muuttamiseksi tai uuden sopimuksen aikaansaamiseksi.

- 2 mom. Lisäksi sopimukseen sidottu yhdistys on velvollinen huolehtimaan, että sen alaiset yhdistykset ja viranhaltijat, joita sopimus koskee, eivät riko edellisessä momentissa tarkoitettua työrauhavelvoitetta eivätkä sopimuksen määräyksiä. Tämä velvollisuus sisältää myös sen, ettei yhdistys saa tukea tai avustaa kiellettyä työtaistelutoimenpidettä eikä muullakaan tavalla myötävaikuttaa sellaisiin toimenpiteisiin, vaan on velvollinen pyrkimään niiden lopettamiseen.

YLEISEN OSAN SOVELTAMISOHJELIITE 1

TYÖVUOROLUETTELOA KOSKEVA SOVELTAMISOHJE

---

1 Työvuoroluettelon laatiminen

Viranhaltijoiden työvuoroluetteloiden asianmukainen laatiminen on työnantajan velvollisuus. Työnantajan (hallitus tms. ja/tai johtava lääkäri/hammaslääkäri) tehtävänä on myös antaa yleisohjeet työvuoroluettelon keskeisistä laatimisperiaatteista sekä hyväksymis- ja muuttamismenettelyistä. Tarvittaessa laaditaan tarkemmat yksikköyms. kohtaiset ohjeet. Johtavat viranhaltijat (esim. johtava lääkäri/hammaslääkäri) ja ao. esimiehet (esim. ylilääkärit) ovat ensisijaisesti vastuussa alaistensa viranhaltijoiden työvuoroluetteloista ja muista työajan järjestelyistä sekä niiden valvonnasta. Työnantaja ei voi korvata työvuoroluettelon laatimista millään muulla asiakirjalla.

Työvuoroluettelon laatii ohjeiden mukaan ao. yksikön esimies viranhaltijakohtaisesti. Työvuoroluettelo laadittaessa varataan viranhaltijoille itselleen tai heitä edustavalle luottamusmiehelle tilaisuus esittää mielipiteensä, mikäli viranhaltija tai luottamusmies sitä pyytää.

Työvuoroluettelosta ilmenevät päivittäiset työajan alkamis- ja päätymisajat sekä riittävän yksilöitynä työajan käyttö viranhaltijalle määrättyjen tehtävien osalta. Työvuoroluettelo on siis samalla viranhaltijan työsuunnitelma työviikon ja -jakson ajaksi. Päivittäistä säännöllistä työaika ei ole sopimuksessa määrätty. Eri yksiköiden toiminnan luonteesta (mm. potilaiden määrä, laatu ja hoidolliset näkökohdat) riippuen voivat lääkäreiden työpäivien pituudet ja tekemisajankohdat vaihdella. Säännöllinen työaika pyritään yleensä sijoittamaan mahdollisimman tasaisesti työviikon ja -jakson eri työpäiville.

Säännöllisen työajan ohella työvuoroluetteloon merkitään myös viranhaltijalle määrättyt päivystykset (päivystyksen alkamis- ja päätymisajat ja muoto) ja kliininen lisätyö, jotta voidaan seurata mm. kokonaistyöaika (ylityökatto) ja työhönsidonnaisuutta (mm. rasittavuustekijät, töiden tasapuolinen ja tarkoituksenmukainen jakautuminen), sekä vapaapäivien antamista ja toteutumista. Tarpeen mukaan voidaan säännöllistä työaika, lisätyötä ja päivystystä teettää eri lääkäreillä samanaikaisestikin päivän lopussa. Viranhaltijan työ- ja päivystysvuorot pyritään suunnittelemaan siten, etteivät työrupeamat muodostu liian pitkiksi ja rasittaviksi.

Työvuoroluettelon merkitty toiminta tulee tapahtua terveyskeskussa, sairaalassa tai asianomaisessa toimintayksikössä (esim. neuvola, koulu, poliklinikka), jollei ao. esimies erityisestä syystä anna lupaa nimetyn tehtävän suorittamiseen muualla tai kysymyksessä ole kotikäynti tai muu virkatehtävä. Tämä koskee myös hallinnollisia toimistotehtäviä. Kotona tehtyä työtä ei hyväksytä työajaksi kuin poikkeuksellisissa tapauksissa.

2 Tasoittumisjärjestelmä

Mikäli käytössä on niin pitkä työaikajakso, että työvuoroluettelon laatiminen etukäteen koko ajaksi on vaikeaa, voidaan laatia erikseen KVTES:n työaikaluvun 29 §:ssä tarkoitettu työajan tasoittumisjärjestelmä ja vahvistaa kulloinkin lyhyemmäksi ajanjaksoksi erikseen työvuoroluettelo. Ennen kuin työnantaja muuttaa työaikajakson pituutta, kuullaan viranhaltijoita edustavaa luottamusmiestä tai viranhaltijoita itseään.

3 Työvuoroluettelon muuttaminen

Pääsääntö on, että vahvistettua ja tiedoksi annettua työvuoroluetteloa noudatetaan. Mikäli työvuoroluettelosta joudutaan poikkeamaan, mahdolliset muutokset merkitään työvuoroluetteloon (mahdollista käyttää lisäksi erillistä selvitystä).

Perustellun syyn olemassaolo työvuoroluettelon muutokseen harkitaan kussakin tapauksessa erikseen. Näitä ovat mm. toiminnalliset syyt, jotka voivat johtua esim. potilaiden määrästä, laadusta ja hoitollisista tarpeista, tai henkilöstön yllättävästä poissaolosta. Perusteltu syy on myös se, jos viranhaltija ei esim. sairauden takia tee hänelle merkittyä työ- tai päivystysvuoroa, josta on työvuoroluettelo suunniteltu vapaa-aikakorvaus, tai kun työvuoroluettelo on laadittu virheellisesti. Perusteltu syy ja myös suositeltava menettely on se, että kun työtä joudutaan jonakin päivänä tekemään suunniteltua enemmän, vähennetään työaikajakson muiden työpäivien työaika, mikäli se toiminnan kannalta on mahdollista, vastaavasti siten, että säännöllinen työaika pysyy keskimäärin edellä 13 §:n 2 momentissa todettuna 37 tai 38 tunnin 15 minuutin viikkotuntina.

Muutoksiin on saatava työvuoroluettelon vahvistajan lupa, joka kiireellisissä tapauksissa voidaan hankkia jälkikäteen. Jos työvuoroluetteloa on välttämätöntä muuttaa siten, että säännöllistä työaika muutetaan kliiniseksi lisätyöksi tai muuksi lisä-/ylityöksi, tähän on saatava etukäteen työvuoroluettelon vahvistajan lupa.

4 Osa-aikaisen lääkärin/hammaslääkärin työvuoroluettelon suunnittelu ja työaikajakson pituus

Osa-aikaisia koskevat samat työvuoroluettelon laatimista koskevat velvollisuudet ja periaatteet kuin täyttä työaikaa tekeviä. Myös osa-aikaisen lääkärin työvuoroluettelosta tulee ilmetä tosiasialliset päivittäiset työajan alkamis- ja päättymisajat sekä riittävän yksilöitynä työajan käyttö viranhaltijalle määrättyjen tehtävien osalta.

Osa-aikatyötä tekeville työnantaja on voinut hyväksyä työajan sijoittelusta erilaisia työaika- ja vapaajaksoja. Tällöin työaikajakson tulee olla riittävän pitkä keskimääräisen työajan tasaamiseksi. Tällaista osa-aikaista lääkäriä/hammaslääkäriä varten käytetään ja laaditaan eripituinen työvuoroluettelo kuin muille, täyttä työaikaa tekeville. Esimerkiksi jos lääkäri/hammaslääkäri työskentelee siten, että hän on joka toinen viikko töissä ja joka toinen viikko vapaalla, tulee hänen osaltaan ottaa käyttöön kahdella jaollinen, esimerkiksi kuuden viikon työaikajakso.

5 Kuulemis- ja neuvottelumenettely työaikajärjestelymuutoksissa

Mikäli toiminnallisesta syystä on tarvetta olennaisesti ja pysyvästi muuttaa työvuoroluettelojen perusteella tavanomaisesti noudatettuja työaikajärjestelyjä, asiasta neuvotellaan ao. viranhaltijan kanssa tai, jos uudet järjestelyt koskevat vähintään viittä viranhaltijaa, viranhaltijoita edustavan luottamusmiehen kanssa. Em. neuvotteluisa pyritään yhteisymmärrykseen.

6 Lääkärien ja hammaslääkärien eri tehtäviin varattavista ajoista työvuoroluettelossa

6.1 Terveyskeskuksen lääkärit

6.1.1 Vastaanottotyö

Vastaanottotyöhön sisällytetään työvuoroluetteloön sellainen määrä tunteja viikossa kuin vastaanotto toiminnan oletetaan edellyttävän ja joka muut lääkärin tehtävät huomioon ottaen on mahdollista. Vastaanottotyö on terveyskeskuksen keskeinen tehtävä.

6.1.2 Neuvola- yms. tehtävät

Vastaanottotyön lisäksi varataan työvuoroluettelossa riittävästi aikaa muita lääkärille kuuluvia tehtäviä varten (koulut, neuvolat, vuodeosasto, huoltolaitokset jne.). Terveysneuvontaan ja koulutervey-

denhoitoon yms. varattaviin aikoihin sisällytetään myös työpisteestä toiseen siirtymiseen tarvittava aika.

6.1.3 Todistusten ja lausuntojen laatiminen

Todistusten laatimista varten ei erikseen varata aikaa työvuoroluettelossa silloin, kun todistukset kirjoitetaan potilaan käynnin aikana. Tarvittaessa voidaan työvuoroluettelossa varata 1–3 tuntia viikossa laajojen ja aikaa vievien lausuntojen ja todistusten laatimista varten (koskee myös säännöllisen työajan ulkopuolella tutkittuja potilaita koskevia todistuksia ja lausuntoja).

6.1.4 Neuvottelut ja kokoukset

Työpaikkakoulutus ja neuvottelut merkitään työvuoroluetteloon.

Ennen kello 16 tapahtuneet viranomaisen määräämät kokoukset tai neuvottelut luetaan säännölliseen työaikaan, mutta kello 16:n jälkeen tapahtuvia kokouksia ei, sillä viranhaltija saa näistä kokouksista KVTES:n mukaiset kokouspalkkiot. Luottamustehtävien ja ulkopuolisten asiantuntijatehtävien hoitamisesta johtuvat kokoukset eivät kuulu säännölliseen työaikaan.

6.2 Terveyskeskuksen omalääkärit (työsuunnitelma)

Sopimuksen yleisen osan 14 §:ssä määrättyllä lääkärin tavoitettavuudella tarkoitetaan asianmukaisesti järjestettyä päiväajan vastaanottoa. Lääkärin vastaanottoajasta, -paikasta ja tavoitettavuudesta samoin kuin muihinkin tehtäviin käytettävästä ajasta ja päivystyksestä laaditaan etukäteen työsuunnitelma. Työsuunnitelmaa laadittaessa tulee ottaa huomioon terveyskeskuksen muun henkilökunnan töiden ja työvuorojen tarkoituksenmukainen järjestäminen väestövastuisen perusterveydenhuollon toiminnan toteuttamiseksi. Työsuunnitelmaa koskevat tarkemmat ohjeet antaa toimivaltainen kunnallinen viranomainen.

Lääkärin työsuunnitelmaan merkitään päivittäin vastaanottotunteja vastaanottotoimintaa varten riittävästi, jotta lääkärin vastuuväestöön kuuluvat henkilöt pääsevät heille osoitetun omalääkärin hoitoon yleensä lääkärin seuraavana työpäivänä ja ainakin kolmen päivän kuluessa. Lisäksi varataan riittävästi aikaa muita lääkärille kuuluvia tehtäviä varten.

Vastaanottotoiminnan ja päivystyksen lisäksi lääkärille kuuluvia tehtäviä ovat mm. äitiys- ja lastenneuvola-, koulu- ja opiskelijaterveydenhuolto-, vuodeosasto- ja laitoshoido- sekä työterveydenhuolto-

työt, puhelinkonsultaatiot, kotikäyntitoiminta ja erikseen määrätyt hallinnolliset tehtävät. Lääkärille kuuluvan avosairaanhoidon vastaanottotyön, ehkäisevän työn ja muut tehtävät vahvistaa toimivaltainen kunnallinen viranomaisen.

6.3 Terveyskeskuksen hammaslääkärit

6.3.1 Kliininen vastaanottotyö

Kliinisellä vastaanottotyöllä tarkoitetaan sekä hammashoitolassa että neuvolassa suoritettavaksi määrättyä vastaanottotyötä, mikä käsittelee potilaalle suoritettavia hampaiden, suun ja koko purentaelimen terveydentilan säilyttämiseksi ja parantamiseksi tarpeellisia tutkimuksia ja hoitotoimenpiteitä.

6.3.2 Muu kuin kliininen työ

Työvuoroluetteluun tulee varata riittävästi aikaa viikoittaiseen potilastyön suunnitteluun, potilashallintoon, väestön suusairauksien ehkäisyyn, valistustyöhön ja muuhun kliiniseen potilastyöhön sisällyttömään tehtävään, esimerkiksi oppilaitokset, työn ohjaus ja vastaanoton toiminnan suunnittelu yms.

6.4 Terveyskeskuksen lääkärin/hammaslääkärin hallinnolliset tehtävät

Jäljempänä sanottu koskee soveltuvin osin myös ylilääkäriä /ylihammaslääkäriä/verrattavassa asemassa olevaa. Suurissa yksiköissä ylilääkärille/ylihammaslääkärille saattaa kuitenkin kuulua pelkästään hallinnollisia tehtäviä.

Hallinnolliset tehtävät keskitetään vastaavalle ja osatoiminnasta vastaavalle lääkärille/hammaslääkärille ja näitä tehtäviä varten varataan ao. lääkärille/hammaslääkärille tarpeellinen tuntimäärä viikossa huomioon ottaen mm. terveyskeskuksen koko, osatoiminnan laatu ja alaisten lukumäärä. Myös hallinnollisten tehtävien osalta tulisi pyrkiä ajankäyttö yksilöimään silloin, kun kyse on säännöllisesti toistuvista tai muutoin etukäteen tiedossa olevista tehtävistä.

Työnantaja antaa ohjeet siitä, kuinka monta tuntia hallinnollisiin tehtäviin vastaavan tai osatoiminnasta vastaavan lääkärin/hammaslääkärin edellytetään enintään käyttävän viikossa. Mikäli hallinnollisiin tehtäviin käytetään aikaa enemmän kuin edellytetään, tulee ylityksen olla perusteltavissa.

Kun vastaavalle lääkärille/hammaslääkärille annetaan tilapäisen erityistehtävän suorittaminen (esim. vuodeosaston tai uuden hammashoitolan suunnittelun tai hankintaohjelman tekeminen), tulisi

työnantajan samalla päättää, paljonko työvuoroluettelossa tähän tehtävään varataan aikaa.

6.5 Terveyskeskuksen lääkärien/hammaslääkärin kliininen lisätyö

Lisätyönä suoritettava vastaanottotyö merkitään työvuoroluetteloön yleensä etukäteen. Potilastilanteesta riippuen työvuoroluetteloön etukäteen suunnitellun lisätyön määrä voi jonkin verran alittua tai ylittyä. Muutos merkitään työvuoroluetteloön.

Lähtökohtana on, että päivittäinen työaika aloitetaan säännöllisellä työajalla ja lisätyötä tehdään tarvittaessa päivittäisen säännöllisen työajan jälkeen. Poikkeustapauksissa voidaan toiminnallisista syistä lisätyötä tehdä ennen säännöllisen työajan alkamista (esim. neuvolavastaanotto klo 16 jälkeen).

Terveyskeskuksen tuloksellisen toiminnan takaamiseksi on tarkoituksenmukaista seurata mm. säännöllisen työajan ja lisätyöajan vastaanottoiminnan tehokkuutta. Yleensä säännöllisenä työaikana ja lisätyöaikana pidettävällä vastaanotolla potilasta kohti varattava aika on suunnilleen sama.

6.6 Sairaalalääkärit

6.6.1 Yleistä

Työvuoroluetteloön merkitään kellonaikoina ainakin ne lääkärin työskentelyajat, jotka vaikuttavat muun henkilökunnan toimintaan. Mahdollisesti kellonaikoihin sitomatonkin työ on mahdollisimman tarkasti määriteltävä ja sellaisena tulee kysymykseen vain toiminnan kannalta tarpeellinen sairaala- ja poliklinikkatyö. Kellonaikoihin sitomattoman säännöllisen työajan suoritusajat merkitään työvuoroluetteloön. Myös mahdolliset ns. iltakierrot merkitään työvuoroluetteloön.

6.6.2 Yksityisvastaanoton merkitseminen

Säännöllisen työajan lisäksi merkitään työvuoroluetteloön mahdollisesti sairaalassa pidettäväksi myönnetyn yksityisvastaanoton vastaanottoajat. Yksityisvastaanoton tulee kokonaisuudessaan tapahtua lääkärin säännöllisen työajan ja päivystysajan ulkopuolella.

Milloin lääketieteelliset tai muut välttämättömät syyt vaativat ja milloin se sairaalan omaa toimintaa häiritsemättä on mahdollista, voidaan kuitenkin röntgen-, laboratorio-, anestesia- ja patologian alan lääkärin tutkimukset aikaisemmin mahdollisesti noudatetun käy-

tännön mukaisesti suorittaa asianomaisen lääkärin säännöllisenä työaikana edellyttäen, että tutkimukseen kuuluva työaika korvataan säännöllisen työajan ulkopuolella suoritettavalla työllä. Tällöin työvuoroluetteloön merkitään yksityisvastaanottoon käytetty työaika ja se ylimääräinen vastaava työskentelyaika sairaalassa, jolla yksityisvastaanottoon käytetty työaika korvataan.

6.6.3 Kliininen lisätyö

Kliininen lisätyö merkitään etukäteen lääkärin työvuoroluetteloön (ks. yleisen osan 16 §:n 3 momentin soveltamisohje).

YLEISEN OSAN SOVELTAMISOHJELIITE 2

LÄÄKÄRISOPIMUKSEN SOVELTAMISPIIRIÄ KOSKEVIEN
MÄÄRITELMIEN SOVELTAMISOHJE

Sopimuksen liitteissä on käytetty seuraavaa käsitteistöä:

~~Yleislääkärin oikeuden omaava~~ Laillistettu lääkäri

- Lääkäri, joka jolla on lääketieteen lisensiaatin tutkinnon jälkeen ~~suo-
rittanut terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain
(559/1994) 4 §:n 2 momentissa säädetyn lääkärin perusterveyden-
huollon lisäkoulutuksen ja jolla on em. lain säännökseen perustuen~~ oikeus harjoittaa yleislääkärin ammattia itsenäisesti laillistettuna lääkärinä.
- Lääkäri, jolle Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (jäljempänä Valvira) on myöntänyt em. lain perusteella oikeuden harjoittaa yleislääkärin ammattia itsenäisesti laillistettuna lääkärinä tai vastaavan ammatinharjoittamisluvan muualla kuin Suomessa suoritettun koulutuksen perusteella.
- Em. lain 46 §:n 1 momentin siirtymäsäännöksessä tarkoitetut, jotka ovat olleet laillistettuja lääkäreitä ao. lain voimaan tullessa 1.7.1994, so. joilla oli tuolloin oikeus harjoittaa itsenäisesti lääkärin ammattia Suomessa.
- Sopimusta sovellettaessa rinnastetaan jäljempänä sanottu erikoislääkärin oikeuden omaava lääkäri ~~yleislääkärin oikeuden omaavaan~~ laillistettuun lääkäriin, mutta ei päinvastoin.

Erikoislääkärin oikeuden omaava lääkäri

- Lääkäri, jolla on terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain ~~4 §:n 2 momentissa (312/2011) tai 30.4.2011 voimassa olleessa terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain 4 §:n 3 momentissa (1030/00) tarkoitettu erikoislääkärin oikeus tai 31.12.2000 voimassa olleessa 6 §:ssä (559/94) tarkoitettu erikoislääkärin pätevyys taikka jolle oli em. lain voimaan tullessa 1.7.1994 myönnetty erikoislääkärin oikeus (ks. em. lain 46 §:n 1 momentin siirtymäsäännös).~~
- Lääkäri, jolle Valvira on myöntänyt em. lain perusteella oikeuden harjoittaa erikoislääkärin ammattia laillistettuna lääkärinä tai vastaavan ammatinharjoittamisluvan muualla kuin Suomessa suoritettun koulutuksen perusteella.

~~Laillistettu lääkäri, jolta puuttuu yleislääkärin oikeus tai erikoislääkärin oikeus~~

- ~~— Lääkäri, jolle Valvira on myöntänyt terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain 4 §:n 1 momentissa sanotun oikeuden harjoittaa lääkärin ammattia toisen johdon tai valvonnan alaisena laillistettuna lääkärinä eikä lääkäriellä myöskään ole edellä tarkoitettua erikoislääkärin oikeutta.~~
- ~~— Lääkäri, jolle Valvira on myöntänyt em. lain perusteella oikeuden harjoittaa lääkärin ammattia toisen johdon tai valvonnan alaisena laillistettuna lääkärinä tai vastaavan ammatinharjoittamisluvan muualla kuin Suomessa suoritettun koulutuksen perusteella eikä lääkäriellä myöskään ole edellä tarkoitettua erikoislääkärin oikeutta.~~
- ~~— Em. laillistuksen tai ammatinharjoittamisluvan saaneet lääkärit ryhtyvät yleensä luvan jälkeen suorittamaan lääkärin perusterveydenhuollon lisäkoulutusta (ks. em. lain 4 §:n 2 momentti ja asetus 1435/93 lääkärin perusterveydenhuollon lisäkoulutuksesta) ja/tai erikoislääkärin tutkintoa.~~

~~Laillistettu lääkäri, jolla on yleislääketieteen erityiskoulutus (YEK)~~

~~Lääkäri, joka on suorittanut ennen 1.5.2011 perusterveydenhuollon lisäkoulutuksen tai sen jälkeen yleislääketieteen erityiskoulutuksen ja jolla on tällä perusteella oikeus toimia yleislääkärinä sosiaaliturvajärjestelmän piirissä muussa EU-/ETA-maassa kuin Suomessa.~~

~~Yleislääketieteen erityiskoulutuksesta säädetään terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetulla lailla 312/2011 ja asetuksella 377/2011.~~

~~Lääkäri Tarkoitetaan kaikkia edellä lueteltuja lääkäreitä.~~

~~Lääketieteen opiskelija~~

~~Terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun asetuksen (564/1994) 3 §:ssä ja 3 b §:ssä **momentissa** (muutettu **104/2008 377/2011**) säädetyt opinnot suorittanut, joka ao. säännöksen perusteella saa tilapäisesti toimia lääkärin tehtävissä lääkärin ammattia **itsenäisesti** harjoittamaan oikeutetun laillistetun lääkärin johdon ja valvonnan alaisena.~~

~~Amanuenssi Amanuenssilla eli lääkäriharjoittelijalla tarkoitetaan lääketieteen opiskelijaa, joka suorittaa lääkärikoulutukseen vaadittavaa palvelua~~

amanuenssina työ- tai virkasuhteessa (amanuenssit ovat yleensä työsuhteessa).

Laillistettu hammaslääkäri

Huomautus

Hammaslääketieteen lisensiaatin tutkinto on muuttunut 1.8.2011 lukien siten, että tutkinto on pidentynyt kuudella kuukaudella ja siihen on sisällytetty syventävä käytännön harjoittelu, joka korvaa aiemman käytännön palvelun. Uuden tutkinnon suorittaneet saavat oikeuden harjoittaa hammaslääkärin ammattia laillistettuna hammaslääkärinä (ns. täysi laillistus) suoraan lisensiaatin tutkinnon perusteella. Uudistus koskee automaattisesti hammaslääketieteen opinnot aikaisintaan 1.8.2011 aloittaneita. Aiemmin opintonsa aloittaneet voivat siirtyä suorittamaan uudistettua tutkintoa aikaisintaan 1.8.2013. Vanhan tutkinnon mukaan opiskelevalta edellytetään edelleen ns. täyden laillistuksen saamiseksi yhdeksän kuukauden käytännön palvelun suorittamista hammaslääketieteen lisensiaatin tutkinnon jälkeen. Uusi ja vanha järjestelmä ovat voimassa rinnakkain vuoden 2020 loppuun saakka.

- Hammaslääkäri, joka on hammaslääketieteen lisensiaatin tutkinnon jälkeen suorittanut terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) 30.4.2011 saakka voimassa olleen 4 §:n 2 momentissa säädetyn, Valviran hyväksymän käytännön palvelun ja jolla on em. lain säännöksen perusteella oikeus harjoittaa hammaslääkärin ammattia itsenäisesti laillistettuna hammaslääkärinä. Tätä sovelletaan hammaslääkäreihin, jotka ovat suorittaneet ennen 1.8.2011 voimassa olleen lainsäädännön mukaisen hammaslääketieteen lisensiaatin tutkinnon.
- Hammaslääkäri, jolle Valvira on myöntänyt terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) 1.5.2011 voimaan tulleen 4 §:n 1 momentissa sanotun oikeuden harjoittaa hammaslääkärin ammattia laillistettuna hammaslääkärinä. Tätä sovelletaan hammaslääkäreihin, jotka ovat suorittaneet 1.8.2011 voimaan tulleen lainsäädännön mukaisen hammaslääketieteen lisensiaatin tutkinnon.
- Hammaslääkäri, jolle Valvira on myöntänyt em. lain perusteella oikeuden harjoittaa hammaslääkärin ammattia itsenäisesti laillistettuna hammaslääkärinä tai vastaavan ammatinharjoittamisluvan muualla kuin Suomessa suoritetun koulutuksen perusteella.

- Em. lain 46 §:n 1 momentin siirtymäsäännöksessä tarkoitettut, jotka ovat olleet laillistettuja hammaslääkäreitä ao. lain voimaan tullessa 1.7.1994, so. joilla oli tuolloin oikeus harjoittaa itsenäisesti hammaslääkärin ammattia Suomessa.
- Sopimusta sovellettaessa rinnastetaan jäljempänä erikoishammaslääkärin oikeuden omaava hammaslääkäri laillistettuun hammaslääkəriin, mutta ei päinvastoin.

Erikoishammaslääkärin oikeuden omaava hammaslääkäri

- Hammaslääkäri, jolla on terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain 4 §:n 3 2 momentissa (~~1030/00~~ 312/2011) tai 30.4.2011 voimassa olleessa terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain 3 momentissa (1030/2000) tarkoitettu erikoishammaslääkärin oikeus tai 31.12.2000 voimassa olleessa 6 §:ssä (559/94) tarkoitettu erikoishammaslääkärin pätevyys tai jolle oli em. lain voimaan tullessa 1.7.1994 myönnetty erikoishammaslääkärin oikeus (ks. em. lain 46 §:n 1 momentin siirtymäsäännös).
- Hammaslääkäri, jolle Valvira on myöntänyt em. lain perusteella oikeuden harjoittaa erikoishammaslääkärin ammattia laillistettuna hammaslääkärinä tai vastaavan ammatinharjoittamisluvan muualla kuin Suomessa suoritettun koulutuksen perusteella.

Osalaillistettu hammaslääkäri

Hammaslääkäri, jolle Valvira on myöntänyt terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain 30.4.2011 saakka voimassa olleen 4 § 1 momentissa sanotun oikeuden harjoittaa hammaslääkärin ammattia toisen johdon tai valvonnan alaisena laillistettuna hammaslääkärinä. Tätä sovelletaan hammaslääkäreihin, jotka ovat suorittaneet ennen 1.8.2011 voimassa olleen lainsäädännön mukaisen hammaslääketieteen lisensiaatin tutkinnon.

Hammaslääkäri, jolle Valvira on myöntänyt em. lain perusteella oikeuden harjoittaa hammaslääkärin ammattia toisen johdon tai valvonnan alaisena laillistettuna hammaslääkärinä tai vastaavan ammatinharjoittamisluvan muualla kuin Suomessa suoritettun koulutuksen perusteella.

Em. osalaillistuksen tai ammatinharjoittamisluvan saaneet hammaslääkärit ryhtyvät yleensä luvan jälkeen suorittamaan em. lain 4 §:n 2 momentissa ja asetuksen 6 §:ssä säädettyä käytännön palvelua.

Hammaslääkäri

Tarkoitetaan kaikkia edellä lueteltuja hammaslääkäreitä.

Hammaslääketieteen opiskelija

- Terveystieteiden ammattihenkilöistä annetun asetuksen (564/1994) 3 a §:ssä tai 3 b §:ssä säädetyt opinnot (muutettu 404/2008 377/2011) suorittanut, joka ao. säännöksen perusteella saa tilapäisesti toimia hammaslääkärin tehtävissä hammaslääkärin ammattia itsenäisesti harjoittamaan oikeutetun laillistetun hammaslääkärin johdon ja valvonnan alaisena.
- Opiskelija, joka on suorittamassa 1.8.2011 voimaan tulleen yliopistolain 40 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaiseen tutkintoon sisältyvää syventävää käytännön harjoittelua.

Laillistettu eläinlääkäri

Eläinlääkäri, jolle Elintarviketurvallisuusvirasto on eläinlääkärinammatin harjoittamisesta annetun lain (29/2000) mukaisesti myöntänyt oikeuden toimia laillistettuna eläinlääkärinä.

Erikoiseläinlääkäri

Eläinlääkäri, joka täyttää eläinlääkärinammatin harjoittamisesta annetun lain 42 §:ssä (29/2000) ja erikoiseläinlääkärin tutkinnosta ja oikeudesta toimia erikoiseläinlääkärinä annetun asetuksen 6 §:ssä (275/2000) säädetyt edellytykset.

Eläinlääketieteen opiskelija

Eläinlääkärin ammatin harjoittamisesta annetun lain 7 §:ssä säädetyt opinnot suorittanut, joka säännöksen perusteella saa harjoittaa väliaikaisesti eläinlääkärinammattia.